

ספר הזוהר

מתתנא האלוקי

רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

ספר זוהר תורה

הוא לקוט גדול ונפלא מכל ספרי הזוהר,
כל המאמרים השייכים לכל פרשה ופרשה עם לשון הקודש,
בכה יוכל כל אחד ללמוד הפרשה ולהבין הפסוקים עם מדרשי הזוהר,
בפרט בשבת קודש שהוא זמן המיוחד ללמוד הזוהר הקדוש,
ובזמן קצר כ-7 דקות ביום ילמד הפרשה עם מתיקות הזוהר,
"ספר הזוהר אפילו בקריאה לבד יש בו פוח לעשות נסים" (הגהות הרמ"ז דף קעח:)

פרשת ויגא

"דף היומי"

מסדר ומחולק כפי ימות השבוע

בספרא דא יפקון מן גלותא ברחמי

מופץ ללא מטרות רוח פלל - לקירוב הגאולה ברחמי

יצא לאור ע"י מפעל הזוהר העולמי, עיה"ק בית שמש תובב"א
חודש חשוון שנת תשע"ב לפ"ק

הוצאת:



שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin



מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

“מפעל הזוהר העולמי”

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com



תוכן הענינים

טו	מתי הוא עת רצון לתפילה	ה	ה' התגלה אל אברהם אחרי שנימול
טו	גדלות מצות צדקה	ה	מידת מלכות הוא פתח האוהל
טז	עוון אנשי סדום	ה	אחרי שנימול היה היחוד כראוי
יז	ענין ירידת ה'	ו	ענין שלושת האנשים
יז	מידת הדין צועקת	ו	מלאכים בדמות אנשים
יח	דרך הצדיקים לבקש רחמים על דורם	ז	למה נתגלה אליו ה' דוקא באלוני ממרא
יח	אברהם ביקש מחמישים עד עשרה	ז	התגלות ה' אל אברהם
יח	לוט נתן לאכול למלאכים	ז	על ידי המילה נתעלה אברהם למדרגות גבוהות
יט	לוט הכניס את המלאכים לביתו	ט	ענין המלאכים והבשורה
יט	שליחות של ב' המלאכים	י	אברהם היה מטהר את האנשים ושרה את הנשים
יט	ה' רחום בדין	י	ניסים שנעשו לאברהם בענין טהרת האנשים
כ	עונשם של סדום	י	אברהם בדק את המלאכים
כ	מידה כנגד מידה	יא	ענין אכילת המלאכים והבשורה
כא	למה נעשית נציב מלח	יא	השכינה אמרה שוב אשוב
	מאמר בר יוחאי בסוד קץ הגאולה משנת תר"ס עד ת"ש	יא	יצחק עתיד להולד
כז	באלף הששי	יב	יצחק בן לשרה
לא	בענין תחיית המתים	יב	מה שמעה שרה
לד	סיבה שהקדוש ברוך הוא מנסה את הצדיקים	יג	בשורת הזרע דוקא עכשיו
לד	לקחו בדברים	יג	הגיעו לזמן שאפשר להם להוליד את יצחק
לה	אברהם ראה שיעקב עתיד לצאת ממנו	ה'	שולח איזה זכות לצדיק כדי להצילו או להציל קרוביו
לה	אברהם מאמין בהקדוש ברוך הוא	יג	המלאכים ניזונו מאברהם
לה	אברהם ויצחק בכונה אחת לעשות רצון קונם	יד	השקפה לרחמים
לו	מלאכי מעלה בכו בשעת עקידת יצחק	יד	ליות האורחים
לו	ענין ב' פעמים אברהם	יד	ה' רצה להודיע לאברהם לפני שהופך את סדום
לו	זמן בריאת האיל	טו	ענותותו של אברהם
לז	עמו אנכי בצרה	טו	







❁ פרשת וירא ❁

זוהר דף צו ע"ב

ה' התגלה אל אברהם אחרי שנימול

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֵי מַמְרָא". אמר רבי חייא, כיון שהגיע זמן ההוא שברית נמצא בו באברהם ונימול, אז נתקיים העולם, ודבר הקדוש ברוך הוא היה בו בנגלה. זהו שכתוב "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'" (ויקרא יד ע"א).

מידת מלכות הוא פתח האוהל

"וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כָּחֵם הַיּוֹם". אמר רבי שמעון, "פֶּתַח הָאֹהֶל", זה הוא כתר עשירי של המלך^[א] שהוא פתח לכל משכן קדוש של שאר הכתרים. וקראו דוד המלך לכתר הזה צדק. שכתוב "פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק וּגּוֹ". וכתוב "זֶה הַשַּׁעַר לַה'". "כָּחֵם הַיּוֹם". כאשר האיר אור החסד. חלק גורלו של אברהם.

אחרי שנימול היה היחוד כראוי

(דף צח ע"א)

רבי אלעזר אמר, בא וראה טרם שנימול אברהם לא היה מדבר עמו אלא מתוך מדרגה התחתונה. ומדרגות העליונות לא נתקיימו על מדרגה התחתונה ההיא^[ב]. כיון שנימול מה כתוב. "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'". למי. שהרי לא כתוב וירא ה' אל אברהם, שאם לאברהם מה שבח יש כאן יותר מבתחלה טרם שנימול. שכתוב "וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָם". אלא סוד כמוס הוא. "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'". למדרגה ההיא שדברה עמו. מה שלא היה מקודם לזה טרם שנימול. שעתה נתגלה הקול ונתחבר בדבור כאשר דיבר עמו^[ג] "וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל". והוא. ולא גלה מי. אלא כאן גלה החכמה. שכל המדרגות נחו על מדרגה התחתונה הזאת לאחר שנימול אברהם^[ד].

זיו הזוהר

שכלית, שנימול גרם הזדווגות בשלמות הראוי ספירת התפארת שהיא בחינת קול עם ספירת מלכות שהיא בחינת דיבור ובא הקול לאברהם בהתגלות על ידי שמיעת דיבור, ומפרש וַיֵּרָא אֵלָיו ה' שספירות העליונות נתבראו ונתגלו באורות שלהן על ספירת מלכות בשלמות הראוי. ד. היינו שספירות העליונות נתיחדו ונזדווגו בשלמות הראוי עם ספירת מלכות.

א. זו ספירה האחרונה מעשר הספירות הקדושות שנקראת מלכות שורש השכינה הקדושה והיא בחינת פתח להשיג על ידה שאר הספירות. ב. פירוש, שקודם המילה לא היתה בשלמות הראוי ההזדווגות של ספירת מלכות שהיא בחינת נוקבא עם הספירות העליונות שהן בחינת דוכרא. ג. קודם המילה בא אליו רק ענין קול בלבד שלא בהתגלות על ידי שמיעת דיבור אלא בהשגה

בא וראה, "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'", זה הוא סוד הקול שנשמע, שהתחבר עם הדבור ונתגלה בו. "וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל", זה עולם העליון שעמד להאיר עליו. "כָּחֶם הַיּוֹם", שהרי הוא כחינת הימין, המדרגה שאברהם נדבק בה^[1].

דבר אחר, "כָּחֶם הַיּוֹם", בשעה שנתקרבו מדרגה למדרגה בהשתוקקות של זו לנגד זו.

(דף צח ע"ב)

רבי אבא אמר^[1], "וַיֵּרָא אֵלָיו", עד שלא נימול אברהם היה סתום^[2], כיון שנימול נתגלה לו הכל, ושרתה עליו השכינה בשלימות כראוי.

ענין שלושת האנשים

בא וראה, "וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל". והוא, זה עולם העליון השורה על זה עולם התחתון. אימתי, "כָּחֶם הַיּוֹם". בזמן השתוקקות של צדיק האחד לשרות בול^[1] מיד "וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְצִים עָלָיו". מי הם שלשה אנשים, אלו אברהם יצחק ויעקב שעמדו על אותה המדרגה^[2] ומהם יונקת וניזונת. אז "וַיֵּרָא וַיִּרְץ לִקְרַאתָם". שהשתוקקות מדרגה התחתונה הזאת להתחבר בהם, וחדוה שלה היא להמשך אחריהם, "וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה". להכין כסא לפניהם^[3].

מלאכים בדמות אנשים

(דף קא ע"א)

ובא וראה, לאחר שנימול אברהם היה יושב וכואב. והקדוש ברוך הוא שלח אליו שלשה מלאכים בהתגלות. וכי מי יכול לראות מלאכים, הרי כתוב (תהלים ק"ד) "עֲשֵׂה מַלְאָכָיו רִחוּת וּגּוֹ". אלא ודאי ראה אותם, שירדו לארץ בדמיון דמות אנשים, ולא יקשה לך זאת, שהרי בודאי הם רוחות קדושות, ובשעה שירדו לעולם מתלבשים באויר וביסודות של גשמיות, ונראים לאנשים ממש כמראה הדמות שלהם. ובא וראה אברהם ראה אותם כדמות אנשים, ואף על פי שהיה כואב מהמילה, יצא ורץ אחריהם, בשביל שלא לגרוע ממה שהיה עושה מקודם לזה.

אמר רבי שמעון, ודאי כדמות מלאכים ראה אותם, ממה שכתוב "וַיֵּאמֶר אֲדֹנָי". ב"אלף דלת"^[1] השכינה היתה באה. ואלו המלאכים היו תומכים שלה וכסא אליהו, לפי שהם

זיו הזוהר

בהשתוקקות ספירות העליונות עם ספירת המלכות והיא נקראת בשם צדיק, והשתוקקות הזאת נעשית על ידי קיום המצות בכלל ובמצות מילה בפרט. ט. פירוש, שראה שהג' מדרגות חסד גבורה תפארת שהן שורש אברהם יצחק ויעקב ושורש הג' מלאכים מיכאל גבריאל רפאל הן מזדווגות עם מדת המלכות להשפיע לה שפע אורות שלהן להיות לה יניקה ומזון מהן להשפיע שפע לעולם הזה. י. פירוש, כסא היינו שיוכל להיות בבחינת מרכבה לאורות האלה. יא. שעל פי המסורה הוא קודש.

ה. הנה מדת החסד נקרא יום ומדת הדין נקראת לילה, ומדרגת אברהם היתה מדת החסד, וזהו כָּחֶם הַיּוֹם, שעל ידי המילה גרם שיהיה חם היום, היינו שיהיה נשפע מעולמות העליונים הרבה אורות חסדים למדת החסד שהיא מדרגת אברהם. ו. עתה יפרש כָּחֶם הַיּוֹם רמז שעל ידי קיום מצות מילה גרם השתוקקות במדת היום להזדווג עם מדת הלילה שיאיר החשך מן האור הנשפע בו. ז. פירוש, שהשגתו ברוח הקודש ובנבואה היתה סתומה. ח. ספירת היסוד היא המחברת

הג' גוונים אשר תחתיה^{יב} וראה עתה בשביל שנימול, מה שלא היה רואה קודם טרם שנימול, בתחלה לא היה יודע אלא שהם אנשים, ואחר כך ידע שהם מלאכים קדושים, ובאו בשליחות אצלו, בשעה שאמרו לו "אֵיה שְׂרָה אֲשֶׁתְךָ" ובשרו לו בשורת יצחק.

תוספתא, זוהר דף צח ע"ב

למה נתגלה אליו ה' דוקא באלוני ממרא

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֶלְנֵי מַמְרָא". למה "בְּאֶלְנֵי מַמְרָא" ולא במקום אחר, אלא לפי שנתן לו עצה על כריתת הברית מילה שלו, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם להמול, הלך אברהם להתייעץ עם חבריו^{יג} אמר לו ענר, אתה בן תשעים שנה ואתה תכאיב עצמך, אמר לו ממרא, זכור היום שהשליכו הכשדים אותך בתנור אש, וגם הרעב ההוא שעבר על העולם, שכתוב "וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרָד אֲבָרָם מִצְרַיִם", וגם אותן המלכים שרדפת אחריהם והכיתם. והקדוש ברוך הוא הצילך מכולם, ולא יכול איש לעשות לך רע, קום עשה מצות רבונך, אמר לו הקדוש ברוך הוא, ממרא אתה נתת לו עצה להמול. חייך שאין אני נתגלה עליו אלא בהיכל שלך. זהו שכתוב "בְּאֶלְנֵי מַמְרָא". עד כאן.

סתי תורה, זוהר דף צז ע"ב

התגלות ה' אל אברהם

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֶלְנֵי מַמְרָא". נראתה ונתגלתה לו השכינה בתוך אותן המדרגות שנתחברו בצדדיה, מיכאל לצד הימין, גבריאל לצד השמאל, רפאל לפנים, אוריאל לאחור, ועל כן נתגלה עליו השכינה באלה עצי בשמים של העולם^{יד} בשביל להראות לפניהם ענין ברית קודש, שהוא בכל העולם בסוד האמונה^{טו}.

על ידי המילה נתעלה אברהם למדרגות גבוהות

"וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל". מהו "פֶּתַח הָאֵהָל", זה המקום שנקרא ברית, סוד האמונה^{טז} "כָּחֵם הַיּוֹם", זה הסוד שנדבק בו אברהם^{יז} תוקף של צד הימין שהוא המדרגה

זיו הזוהר

מלכות להשפיע בה השפיע הנצרכת להנהגת עולם הזה על ידי השכינה שנקראת רזא דמהימנותא. טז. שעל ידי מצות מילה נתעלה אברהם להשיג ספירת היסוד שנקראת ברית המשפיע כל ההשפעות דלעילא באהל שהיא ספירת מלכות. יז. היינו מדת החסד שורש קדושת אברהם, והשיג על ידי מצות מילה איך שגרם בזה השפעת חסדים מן מדת החסד אל ספירת היסוד להשפיע החסדים במלכות, וחוס רמז לתשוקת המשפיע, ולהיפך מניעת ההשפעה נקראת קרישה, נמצא לפי פירוש זה שהרמז של וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כָּחֵם הַיּוֹם מוסב על שתי הספירות יסוד וחסד.

יב. ג' גוונים מרמזים על הג' מדות חסד דין ורחמים שהעולם מתנהג על ידם. יג. פירוש, של העצה היינו אם ימול על ידי עצמו או על ידי שליח, כיון שיש סכנה יותר על ידי עצמו מעל ידי שליח, לכן היה מסופק אם שייך אצלו הדין שמצוה בו יותר מבשלוחו, וגם שהיה לו ספק אם על ידי שליח מן הדרש על הפסוק המול ימול שהמוהל צריך להיות בעצמו נימול ולא ערל ואז הרי כולם היו ערלים וממרא נתן לו עצה שיבטח בהקדוש ברוך הוא וימול עצמו על ידי עצמו. יד. היינו ד' מלאכים האלה. טז. פירוש, להראות גדול כח מצות מילה שעל ידי זה נזדווגים אורות העליונים עם מדת

שלו, [ועוד] "פֶּתַח הָאֱהָל", זה סוד השער של **צדק**, פתח האמונה^[יח] שאז נכנס בו אברהם ברושם הקדוש ההוא.

"**כָּחֶם הַיּוֹם**". זהו **צדיק**, מדרגת ההתחברות האחת שנכנס בה מי שנימול, ונרשם בו רושם הקדוש, שהרי יצא מן הערלה, ונכנס בהקיום של שתי מדרגות האלה, שהן סוד האמונה.



זיו הזוהר

עם ספירות העליונות שהן בחינת דוכרא וזה נקרא סוד האמונה, ועל ידי מצות מילה נתעלה אברהם להשיג ספירת **צדק וצדיק** מלכות ויסוד, וכן כל הנימול זוכה ליכנס בשתי קדושות האלה.

יח. זהו כמו דבר אחר שמפרש הרמז באופן אחר, והיינו שפתח האהל מרמז על מלכות שנקראת **צדק**, וכחם היום מרמז על יסוד שנקרא **צדיק**, וגם נקרא מדרגת ההתחברות כי הוא המחבר ספירת מלכות בחינת נוקבא



ענין המלאכים והבשורה

"וַהֲנִיחָהּ שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו". אלה שלשה מלאכים השלוחים שמתלבשים באויר, ויורדים לזה העולם בדמות אנשים, שלשה היו כדמיון שלמעלה. לפי שקשת אינו נראה אלא בשלשה גונים, לבן אדום וירוק, וכך הוא בודאי^[ט] ואלו השלשה אנשים הם שלשה גונים, גון לבן, גון אדום, גון ירוק, גון לבן זה מיכאל, לפי שהוא צד הימין, גון אדום זה גבריאל, צד השמאל, גון ירוק זה רפאל, ואלה הם ג' גונים של הקשת, שהרי הקשת אינו נראה אלא עמהם, ולפיכך "וַיֵּרָא אֵלָיו" גלוי שכינה בשלשה גונים האלה, וכולם נצרכו, אחד לרפא מן המילה, וזה רפאל שר הרפואות, ואחד לבשר לשרה על הבן, וזה הוא מיכאל, לפי שהוא נתמנה על הימין, וכל טובות וברכות בידו נמסרו מצד בחינת הימין, ואחד להפוך לסדום, וזה הוא גבריאל שהוא לשמאל, והוא ממונה על כל הדינים שבעולם מצד הדין של בחינת שמאל, ולפי שאלה המלאכים הם חבורה שלה ותומכים שלה בכל, לפיכך כתוב השם אדני^[כ] שהרי שם זה נתגלה לו כלול בסודות עליונים, ונתגלה לו בהתגלות מה שלא היה מקודם לזה שלא היה נימול, ועד שנימול לא רצה הקדוש ברוך הוא להוציא ממנו זרע קודש, כיון שנימול מיד יצא ממנו זרע קודש, ולפיכך נגלה עליו השכינה באותן מדרגות הקדושות, והם נתגשמו בציור של אויר לשלשה אנשים^[כא] והיו אוכלים, אכלו בודאי, שאש שלהם אכל וכלה הכל, ונעשה נחת רוח לאברהם, הם אש בודאי, ואש ההוא נתכסה בציור של אויר, ולא היה נראה, והמאכל ההוא היה האש מלהט ושרף אותו, ואברהם קבל נחת רוח מזה, כיון שנסתלקה השכינה מה כתוב, "וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם", מיד נסתלק עמה מיכאל, שכתוב "וַיֵּבְאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֻמָּה וְגו'", שלשה כתוב בתחלה ועתה שני. אלא מיכאל שהוא ימין נסתלק עם השכינה, ונשארו רפאל וגבריאל, ועליהם כתוב, "שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֻמָּה בְּעָרְב", בשעה שהדין תולה על העולם, אחר כך נסתלק אחד ונשאר גבריאל בלבדו, ובזכותו של אברהם ניצל לוט, והוא גם כן זכה בהם, ועל כן באו אליו, עד כאן.

זיו הזוהר

ט. ג' גוונים הלאה מרמזים על הג' מדות חסד דין ורחמים שהן הנהגת עולם הזה. כ. שהוא קודש כא. פירוש, בלבוש של אויר.

זוהר דף קב ע"א

אברהם היה מטהר את האנשים ושרה את הנשים

"יִקַּח נָא מֵעַט מִיָּמִים וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ". אמר רבי אלעזר, בא וראה כל מה שאכל אברהם בטהרה היה אוכל, ולפיכך הקריב לפניו ואכלו, שומר אברהם בביתו טהרה וטומאה, ואיש טמא לא היה יכול אפילו ליקרב לביתו, ואז ידע אברהם שזה טמא הוא, ועשה לו טבילה, או עשה לו לשמור שבעת ימים כראוי לו בביתו, ואברהם ושרה היו מתקנים טבילה לכולם, הוא לאנשים והיא לנשים, מה הטעם שעסק אברהם לטהר לאנשים, לפי שהוא טהור ונקרא טהור. שכתוב (איוב י"ד) "מִי יִתֵּן טְהוֹר מִטְּמֵא לֹא אֶחָד".

"טהור" זה אברהם שיצא מתרח, רבי שמעון אמר בשביל לתקן אותה המדרגה של אברהם, ומה היא, מים^[כב], לפיכך התקין לטהר בני העולם במים, ובשעה שהזמין למלאכים, בראשית דבריו מה כתוב, "יִקַּח נָא מֵעַט מִיָּמִים", בשביל להתחזק במדרגה ההיא שהמים שורין בה^[כג] ולפיכך היה מטהר לכל האנשים מהכל, היה מטהרם מצד של עבודה זרה, והיה מטהרם מצד הטומאה, וכמו שהוא היה מטהר לאנשים, כן גם שרה מטהרת לנשים, ונמצאים כולם שבאו אצלם טהורים מהכל.

ניסים שנעשו לאברהם בענין טהרת האנשים

בא וראה, עץ נטע אברהם בכל מקום שהיה מדורו שם, ולא היה נתגדל העץ בכל מקום כראוי, מלבד בזמן שהיה מדורו בארץ כנען, ובעץ ההוא היה מכיר מי שנדבק בו בהקדוש ברוך הוא, ומי שנדבק בעבודה זרה, מי שנדבק בהקדוש ברוך הוא, היה העץ פושט ענפיו וכסה על ראשו, ועשה עליו צל נאה, ומי שנדבק בצד של עבודה זרה, עץ ההוא היה נסתלק ממנו, וענפיו היו עולים למעלה, אז היה אברהם מכירו והוכיח אותו, ולא סר משם עד שנדבק באמונתו של הקדוש ברוך הוא, וכן גם מי שהיה טהור, היה העץ מקבלו, ומי שהיה טמא לא קבלו העץ, אז הכירם אברהם והיה מטהרם במים, ומעין מים היה תחת עץ ההוא, ומי שהיה צריך טבילה, מיד עלו המים אליו, והעץ נסתלקו ענפיו, אז הכיר בו אברהם שהוא טמא, וצריך טבילה מיד, ואם לא^[כד] חרבו המים, אז הכיר שנצרך להיות טמא ולהשמר שבעת ימים.

אברהם בדק את המלאכים

בא וראה שאפילו בשעה שהזמין את המלאכים, אמר להם, "וְהִשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ", בשביל לראות ולבדוק אותם, ובעץ ההוא היה בודק לכל בני העולם, והסוד הוא שבשביל הקדוש ברוך הוא אמר כך, שהוא עץ החיים של הכל, ולפיכך אמר "וְהִשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ", ולא תחת עבודה זרה.

ובא וראה כאשר חטא אדם, בעץ הדעת טוב ורע חטא, שכתוב "וּמֵעַץ הַדַּעַת וְגו'". וגרם מיתה לעולם, מה כתוב, "וְעֵתָהּ פֶּן יִשְׁלַח יְדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְגו'", כאשר בא

זיו הזוהר

כב. מים רמז למדת החסד מדרגת אברהם. רק חסדים. **כד.** פירוש, שאם היה טמא טומאה **כג.** פירוש, להתחזק במדת החסד ששורין בה חמורה ולא היה ראוי לטבילה מיד.

אברהם, בעץ אחר היה מתקן את העולם, שהוא עץ החיים, והודיע האמונה לכל בני העולם.

בראשית דף קא ע"ב

ענין אכילת המלאכים והבשורה

"וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וְגו'". וכי לא ידעו מלאכים העליונים ששרה הנה באהל, ולמה כתוב "אֵיךְ", אלא שאין יודעים בזה העולם, רק מה שנמסר להם לדעת, "אֵיךְ שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ", שלא רצו לאמר לפניו, וכיון שאמר "הֲנֵה בְּאֵהָל", מיד "וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךְ כְּעַת חַיָּה וְהֵנָּה בֵּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וְגו'".

בא וראה דרך ארץ, כי טרם שהזמין אברהם לפניו לאכול, לא אמרו לו כלום, כדי שלא יהיה נראה שבעבור אותה הבשורה הזמינם לאכול, לאחר שכתוב "וַיֹּאמְרוּ", אז אמרו לו בשורה ההיא.

"וַיֹּאמְרוּ", התעלה על דעתך שמלאכים עליונים אוכלים, אלא בשביל כבודו של אברהם נראה כך, אמר רבי אלעזר "וַיֹּאמְרוּ" בודאי, לפי שהם אש האוכל אש, ולא היה ניכר, וכל מה שנתן להם אברהם היו אוכלים, לפי שמצדו של אברהם אוכלים למעלה [כ"ה].

זוהר דף קב ע"ב

השכינה אמרה שוב אשוב

"וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךְ כְּעַת חַיָּה וְגו'". אמר רבי יצחק, שׁוּב אָשׁוּב, שׁוּב יָשׁוּב צָרִיךְ לוֹמַר, שהרי מפתח הזה לפקוד עקרות בידו של הקדוש ברוך הוא, הוא, ולא ביד שליח אחר, כמו שלמדנו שלשה מפתחות הם שלא נמסרו ביד שליח, של יולדת, של תחיית המתים ושל גשמים, והואיל שלא נמסרו ביד שליח, למה כתוב שׁוּב אָשׁוּב, אלא ודאי הקדוש ברוך הוא שהיה עומד עליהם אמר הדבר, לפיכך כתוב "וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךְ".

ובא וראה, בכל מקום שכתוב ויאמר סתם או ויקרא סתם, הוא מלאך הברית ולא אחר [כ"ו], ויאמר, שכתוב (שמות ט"ו) "וַיֹּאמֶר אֵם שְׂמוּעַ תְּשֻׁמַּע לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'", וַיֹּאמֶר, ולא אמר מי הוא, ויקרא, שכתוב "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה", ולא אמר מי הוא, אמר, שכתוב (שמות כ"ד) "וַאֲל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶיךָ אֶל ה'", ולא אמר מי הוא, אף כאן שכתוב "וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב", ויאמר סתם, ולא אמר מי היה, אלא בכל אלה מלאך הברית היה, והכל בהקדוש ברוך הוא נאמר, ולפיכך כתוב, "וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךְ וְגו'".

יצחק עתיד להולד

"וְהֵנָּה בֵּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ". מה הטעם שלא כתוב והנה בן לך, אלא בשביל שלא יחשוב שזה מן הגר יהיה כבתחילה, רבי שמעון אמר והנה בן, זה הוא בן בודאי ולא ישמעאל, זה הוא בן שכבד לאביו כראוי, אימתי כבד אותו, בשעה שעקדו על גבי המזבח, ורצה

זיו הזוהר

כה. פירוש, מצד מדת החסד כי אין להם עבודה נהמא דכסופא. כו. היינו השכינה הקדושה. של בחירה נגד יצר הרע, ולכן מזונם נקרא

להקריב אותו לקרבן, ויצחק בן שלשים ושבע שנים היה, ואברהם היה זקן, שאילו היה בועט בו ברגל אחת, לא היה יכול לעמוד לפניו, והוא כבד את אביו, ועקדו ככבש אחד, בשביל לעשות רצון אביו.

יצחק בן לשרה

"וְהָיָה בֶן לְשָׂרָה אֲשֶׁתָּךְ". בן לשרה שבשבילו מתה שבשבילו נצטערה נפשה עד שיצאה ממנה.

"וְהָיָה בֶן לְשָׂרָה". להתעלות עבורו בשעה שהקדוש ברוך הוא יושב בדין על העולם, שאז "וְהָיָה פָקֵד אֶת שְׂרָה וּגּוּ". שהרי נזכרת שרה בשביל זכותו של יצחק^[כז], ועל כן הוא בן לשרה.

זוהר דף קג ע"א

מה שמעה שרה

"וְשָׂרָה שִׁמְעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אֶתְרִיו". מה "וְהוּא אֶתְרִיו", והיא אחריו צריך לומר, אלא סוד הוא, "וְשָׂרָה שִׁמְעַת" מה שהיה אומר "פֶּתַח הָאֵהָל", זו מדרגה התחתונה פתח האמונה^[כח], "וְהוּא אֶתְרִיו", שהודה לו מדרגה העליונה, ומן היום שהיתה שרה בעולם לא שמעה דבר הקדוש ברוך הוא, מלבד בשעה ההיא.

דבר אחר, "וְשָׂרָה שִׁמְעַת". שהיתה יושבת שרה פתח האהל בשביל לשמוע הדברים, והיא שמעה דבר הזה שנתבשר בו אברהם, "וְהוּא אֶתְרִיו", זה אברהם שהיה יושב אחורי השכינה.

(דף קג ע"ב)

רבי שמעון אמר "וְשָׂרָה שִׁמְעַת פֶּתַח הָאֵהָל", זה הוא הפתח של **צדק**, כמו שכתוב "פֶּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק", זה פתח הראשון ליכנס בו^[כט], ובפתח הזה נראים כל שאר פתחים העליונים, מי שזוכה להשיג פתח הזה, זוכה להבין בו ובכל שאר הפתחים, לפי שכולם חונים עליו^[ל], לפיכך כשנתבשר אברהם, מדרגה זו היתה אומרת, כמו שנתבאר שכתוב, "וַיֵּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךָ כְּעַת חַיָּה". **ויאמר**, ולא כתוב מי היה, וזה הוא "פֶּתַח הָאֵהָל", ועל כן שרה שומעת מדרגה זו שהיתה מדברת עמו, מה שלא שמעה מקודם לזה, שכתוב "וְשָׂרָה שִׁמְעַת פֶּתַח הָאֵהָל", שהיה מבשר ואומר, "שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךָ כְּעַת חַיָּה, וְהָיָה בֶן לְשָׂרָה אֲשֶׁתָּךְ".

זיו הזוהר

שהיה אז מרכבה להשכינה. **כט.** היינו ספירה האחרונה שנקראת מלכות. **ל.** פירוש, שבספירת מלכות נראין כל שאר ספירות עליונות החונים עליה להזדווג עמה ולהשפיע בה שפע.

כו. שקורין ישראל בראש השנה הפרשה וְהָיָה פָקֵד אֶת שְׂרָה כְּדִי לְהַזְכִּיר זְכוּת עֲקֵדַת יִצְחָק. **כח.** פירוש, שרה שמעה דברי השכינה הנקראת פתח האהל בשורת הבן על ידי המלאך מיכאל



בשורת הזרע דוקא עכשיו

בא וראה כמה היא אהבת הקדוש ברוך הוא אל אברהם, שהרי לא יצא ממנו יצחק עד שנימול, לאחר שנימול נתבשר בו ביצחק, לפי שהוא עתה זרע קודש, וטרם שנימול אין הוא זרע קודש, ועתה הוא כמו שכתוב "אֲשֶׁר זָרְעוּ בוֹ לְמִינֵהוּ".

ובא וראה, טרם שנימול אברהם, אותו הזרע שלו לא היה קודש, לפי שיצא בתוך הערלה, ונדבק בהערלה למטה^[לא] לאחר שנימול יצא זרע ההוא בתוך קדושה, ונדבק בקדושה שלמעלה והוליד למעלה^[לב], ונדבק אברהם במדרגתו כראוי.

זוהר דף קג ע"א

הגיעו לזמן שאפשר להם להוליד את יצחק

"וְאֲבָרְהָם וְשָׂרָה זָקְנִים בְּיָמָיו". מה "בְּיָמָיו", קצב הימים שראוי אז להם, לאחד מאה ולאחד תשעים, נכנסו בימים בקצבת הימים כראוי^[לג], "בְּיָמָיו", כמו ש[היה] כתוב, כי בא היום, שנחשך היום להכנס.

"חֲדַל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אֲרֻחַ פְּנֵינֵינוּ". ובאותה השעה הרגישה עצמה בעדון אחד^[לד], ולפיכך אמרה "וְאֲדַנִּי זָקֵן". שהרי הוא אינו ראוי להוליד, לפי שהוא זקן.

זוהר דף קד ע"א

ה' שולח איזה זכות לצדיק כדי להצילו או להציל קרוביו

"וַיִּקְמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל פְּנֵי סָדָם". רבי אלעזר אמר בא וראה כמה נוהג הקדוש ברוך הוא טובה עם כל הבריות, וכל שכן לאותן ההולכים בדרכיו, שאפילו בזמן שרוצה לדון העולם, הוא גורם למי שאוהב אותו לזכותו במצוה, טרם שיבא דין ההוא לעולם, שלמדנו, בשעה שהקדוש ברוך הוא אוהב לאיזה איש, שולח לו מתנה, ומה היא, עני, בשביל שיזכה בו, וכיון שזוכה בו, הוא ממשיך עליו חוט של חסד, הנמשך מצד בחינת הימין, ופורס אותו על ראשו ורושם אותו, כדי שכשיבא הדין לעולם, אותו המחבל יהיה נזהר בו, שכאשר זוקף עיניו ורואה אותו הרושם, אז מסתלק ממנו ונזהר בו, לפיכך הקדים לו הקדוש ברוך הוא במה לזכות.

זיו הזוהר

לא. היינו כח הטומאה חלקו של נחש הקדמוני.
לב. פירוש, שהיה בכחו להמשיך מלמעלה הנשמה הקדושה של נשמת יצחק. **לג.** יתכן לפרש שהמספר מאה ותשעים היינו קץ, והרמז שהגיע זמן

תולדות יצחק בעבור הקץ של גלות מצרים כי הקדוש ברוך הוא חשב את הקץ שימנה מעת תולדות יצחק כידוע. **לד.** היינו שפרסה נדה, לכן יפרש הכתוב שעד זמן ההיא חדל כבר להיות

ובא וראה כשבקש הקדוש ברוך הוא להביא דין על סדום, היה מזכה תחלה לאברהם, ושלח לו מתנה לזכות עמהם, בשביל להציל את לוט בן אחיו משם, זהו שכתוב, "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה", לא כתוב, ויזכר אלהים את לוט. שהרי בזכותו של אברהם ניצל, ומהו "וַיִּזְכֹּר", שזכר לו מה שזכה מקודם עם אותן שלשת המלאכים. **כדמיון** זה אדם הזוכה בצדקה עם אנשים, בשעה שהדין שורה בעולם, הקדוש ברוך הוא זוכר לצדקה ההיא שעשה, לפי שבכל זמן שזוכה האדם, נכתב כך עליו למעלה, ואפילו בזמן שהדין שורה עליו, והקדוש ברוך הוא זוכר לטובה ההיא שעשה וזכה עם האנשים, כמו שכתוב, "וּצְדָקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת", לפיכך הקדים לו הקדוש ברוך הוא לאברהם, בשביל שיזכה ויציל ללוט.

המלאכים ניזונו מאברהם

"וַיִּשְׁקְפוּ עַל פְּנֵי סֹדֶם" בא וראה "וַיִּקְמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים", מאותה הסעודה שהתקין להם אברהם וזכה בהם, ואף על פי שמלאכים היו זכה בהם, וכל מאכל שהוא לא נשאר ממנו כלום, בשביל אברהם לזכות בהם, שהרי כתוב, "וַיִּאֲכְלוּ", בהאש שלהם נשרף. **ואם** תשאל הרי ג' מלאכים היו, אחד של אש, ואחד של מים, ואחד של רוח, אלא שכל אחד ואחד נכלל בחברו, ולפיכך, "וַיִּאֲכְלוּ", כדמיון זה (שמות כ"ד): "וַיִּחְזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיִּאֲכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ", אכילה ודאית אכלו, שניזונו מן השכינה, אף כאן "וַיִּאֲכְלוּ", להיות ניזון מצד ההוא שאברהם נדבק בו^{לה}, ולפיכך לא השאירו כלום ממה שנתן להם אברהם, כדמיון זה נצרך לו לאדם לשתות מן הכוס של ברכה, בשביל שיזכה לברכה ההיא שלמעלה, ואף המלאכים אכלו ממה שהכין להם אברהם, בשביל שיזכו להיות ניזונים מצדו של אברהם, שהרי מן צד ההוא יוצא מזון לכל מלאכים עליונים.

השקפה לרחמים

"וַיִּשְׁקְפוּ עַל פְּנֵי סֹדֶם". "וַיִּשְׁקְפוּ", זו התעוררות הרחמים להציל את לוט, כתוב כאן "וַיִּשְׁקְפוּ", וכתוב שם (דברים כ"ו): "הַשְּׁקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם", מה שם לרחמים, אף כאן לרחמים.

לוית האורחים

"וַאֲבָרָהָם הֵלַךְ עִמָּם לְשַׁלְחָם". לעשות להם לוייה, אמר רבי ייסא, אם תאמר שאברהם ידע שמלאכים הם, למה עשה להם לוייה, אלא אמר רבי אלעזר אף על פי שהיה יודע, מה שהיה רגיל לעשות עם אנשים, עשה עמהם ולוייה אותם, לפי שכך נצרך לו לאדם לעשות לוייה לאורחים, שהרי הכל בזה תולה, וכאשר הוא היה הולך עמהם נגלה הקדוש ברוך הוא על אברהם, שכתוב "וַה' אָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם וּגו'", "וַה'", הוא ובית דינו. לפי שהקדוש ברוך הוא היה הולך עמהם.

בא וראה כאשר האדם עושה לוייה לחברו, הוא ממשיך להשכינה שתתחבר עמו, וללכת עמו בדרך הזה להצילו, ולפיכך נצרך לו לאדם ללות לאורחים.

זיו הזוהר

לשרה אורח כנשים ועתה נעשה שינוי אצלה. לה. כי המלאכים ניזונים למעלה מכח מדת החסד

זוהר דף קד ע"ב

ה' רצה להודיע לאברהם לפני שהופך את סדום

"וַה' אָמַר הַמֶּכְסָה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה". אמר רבי יהודה, הקדוש ברוך הוא נתן כל הארץ לאברהם, להיות לו אחוזת נחלה לעולם, שכתוב, "כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לָךְ אֶתְנַנֶּה וּלְזֶרְעֶךָ". וכתוב, "שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה וּגּו'", ואחר שבקש הקדוש ברוך הוא לעקור מקומות האלה, אמר הקדוש ברוך הוא, כבר נתתי את הארץ לאברהם, והוא אב לכולם, שכתוב, "כִּי אֲב הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְתִּיף", ולא נאה לי למחות הבנים ולא אודיע לאביהם, שקראתי לו אברהם אוהבי, ולפיכך היה צריך להודיע לו, זהו שכתוב, "וַה' אָמַר הַמֶּכְסָה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה".

ענותותו של אברהם

אמר רבי אבא, בא וראה ענותותו של אברהם, שאף על פי שאמר לו הקדוש ברוך הוא "זַעֲקֵת סֹדִם וְעַמָּהּ כִּי רָבָה", ואחר כל אלה שהאריך לדבר עמו והודיעו שרוצה לעשות דין בסדום, לא בקש מלפניו שיציל את לוט ולא יעשה בו דין, מה הטעם, בשביל שלא יתבע שכר על מעשיו, ועל כן שלח הקדוש ברוך הוא את לוט והציל אותו בזכות אברהם, שכתוב, "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מֵתוֹךְ הַהֶפְכָּה וּגּו'".

זוהר דף קה ע"ב

מתי הוא עת רצון לתפילה

"וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגוֹי גָדוֹל וְעָצוּם". מה הטעם של ברכה זו כאן, אלא בשביל להודיע, שאפילו בשעה שהקדוש ברוך הוא יושב בדין על העולם, לא נשתנה, שהרי יושב בדין על זה, וברחמים על זה, והכל ברגע אחד ובשעה אחת.

אמר רבי יהודה, והרי כתוב, "וְאַנְי תְּפַלְתִּי לָךְ ה' עַת רְצוֹן", פעמים שהיא עת רצון ופעמים שאין היא עת רצון, פעמים שומע תפלה ופעמים שאינו שומע, פעמים שנמצא ופעמים שאינו נמצא, שכתוב (ישעיהו נ"ה) "דְּרָשׁוּ ה' בְּהִמְצָאוֹ קְרָאֵהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב".

אמר רבי אלעזר, כאן ליחיד כאן לצבור, כאן למקום אחד וכאן לכל העולם, לפיכך היה מברך לאברהם, שהוא שקול ככל העולם, שכתוב, "אַלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַפְרָאִם", ולמדנו, באברהם, יהיה בגימטריא שלשים, כך למדנו, שלשים צדיקים מזמין הקדוש ברוך הוא בכל דור ודור לעולם, כמו שהזמין את אברהם.

זוהר בחקתי קיג ע"ב

גדלות מצות צדקה

"כִּי יִדְעַתְמוּ לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנֵי וּגּו' וְשִׁמְרוּ דְרָךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט". והלא כיון שכתוב "וְשִׁמְרוּ דְרָךְ ה'", למה כתב "לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט", אלא, מי ששומר דרכי התורה, כביכול הוא עושה צדקה ומשפט, ומהו צדקה ומשפט, זה הקדוש ברוך הוא [ל].

זוהר זיו הזוהר

שורשו של אברהם כנזכר לעיל. לו. פירוש, עושה. מלשון תקון קנין וכניסה ואסיפה והיינו עשיית

בכה רבי שמעון ואמר וי להם לאנשים, שאין יודעים ואין מסתכלים בכבוד רבונם, מי הוא העושה שם הקדוש בכל יום^[לז], הלא תדע שזה הוא הנותן צדקה לעניים.

בא וראה שביארו שהעני נקשר במדת הדין, וכל מאכלו בדין הוא, וזהו המקום שנקרא **צדק**^[לח] ומי שנותן צדקה לעני, הוא עושה למעלה שיהיה השם הקדוש בשלמות כראוי, לפי ש**צדקה** היא עץ החיים^[לט], ו**צדקה** משפיע **לצדק**, וכאשר משפיע **לצדק**, אז נתחבר זה **בזאת**, והשם הקדוש נמצא בשלמות, ומי שעושה התעוררות הזאת למטה, ודאי כאילו עשה שיהיה שם הקדוש בשלמות, כדמיון שהוא עושה למטה, כך נתעורר למעלה, ועל כך כתוב (תהלים ק"ו): "אֲשֶׁרִי שְׁמִירִי מְשַׁפֵּט עֵשֶׂה צְדָקָה בְּכָל יְעַת", "עֵשֶׂה צְדָקָה", זה הקדוש ברוך הוא^[מ], כביכול הוא עושה אותו, אשרי חלקו שזכה לעשות השם הקדוש למעלה, לפיכך צדקה עולה על הכל, ודוקא צדקה לשמה, שהרי נתעורר **צדקה לצדק** לחברם ביחד, ולהיות כל השם הקדוש כראוי.

זוהר דף קה ע"ב

עוון אנשי סדום

"וַיֹּאמֶר ה' זַעֲקַת סֹדֶם וְעִמֹרָה כִּי רָבָה וגו'". אמר רבי אלעזר, בא וראה אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם "זַעֲקַת סֹדֶם", שהרי עלה לפני מה שהם עושים לכל העולם, שמנעו רגלי אנשים שלא יכנסו בסדום ועמורה, שכתוב (איוב כ"ח): "פָּרֶץ נַחַל מֵעַם גָּר הַנְּשַׁפְּחִים מִנֵּי רֶגֶל דָּלוּ מֵאֲנוּשׁ נְעוּ", "פָּרֶץ נַחַל מֵעַם גָּר", פִּרְצָה הִיא פּוֹרֵץ הַנַּחַל לְאוֹתָן בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁנִּכְנְסוּ לָשֶׁם, שְׁכּוֹלָם כִּשְׂרָאוּ מִי שֶׁנִּתֵּן לֵאכּוֹל וּלְשִׁתּוֹת לְאִישׁ אַחֵר, הִיוּ מְשַׁלְּכִים אוֹתוֹ בְּעוֹמֵק הַנְּהַר, וְזֶה שֶׁלֶקַח מֵהֶם הַלֶּחֶם עָשׂוּ לוֹ גַם כֵּן כֵּךְ, וְעַל כֵּן כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הִיוּ "נְשַׁפְּחִים מִנֵּי רֶגֶל", שֶׁמִּנְעוּ רֵגְלֵיהֶם לְבַלְתִּי בֹא שְׁמָה, וּמִי שֶׁבֹא שְׁמָה "דָּלוּ מֵאֲנוּשׁ נְעוּ", שֶׁהִיוּ מֵעַנִּים גּוֹפֵם בְּרַעֲב, כִּי לֹא הִיוּ נוֹתְנִים לוֹ לֵאכּוֹל וּלְשִׁתּוֹת, וְנִשְׁתַּנָּה צוּרְתּוֹ מִשְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם, וְעוֹד נְעוּ כְּכַתּוּב (משלי ה'): "נָעוּ מֵעֲגֻלְתֵּיהֶ", שֶׁהִיוּ נוֹטִים לִלְכַת בְּמַעְגַל וּדְרֵךְ עָקוּם שֶׁלֹּא לְכַנּוּס לָשֶׁם, וּאִפִּילוֹ עוֹפּוֹת הַשָּׁמַיִם נִמְנְעוּ לְבֹא שְׁמָה, שֶׁכְּתוּב (איוב כ"ח): "נִתְּיָב לֹא יִדְעוּ עָיִט וְגוֹ", וּלְפִיכֵךְ כָּל הָעוֹלָם הִיא צוֹעֵק עַל סֹדֶם וְעַל עִמֹרָה וְעַל כָּל הָעָרִים, שְׁכּוֹלָם בְּדַמְיוֹן אַחַד הִיוּ. "זַעֲקַת סֹדֶם וְעִמֹרָה כִּי רָבָה". אמר לו אברהם, למה, אמר לו, וחטאתם כי כבדה מאד, לפיכך ארדה נא ואראה.

זיו הזוהר

לח. היינו **מלכות** בחינת מקבל דלית לה מגרמה כלום אלא מה שמשפיעים בה שאר הספירות, כמו הלכנה שאין לה אורה רק מן השמש, ומקורה השם **אדני**. **לט**. היינו ספירת **תפארת** שנקרא עץ חיים כח המשפיע, ומקורה השם הוי"ה ברוך הוא, ועל ידי מצות צדקה נעשה יחוד ב' השמות שנקרא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, וזהו ענין שלמות השם הקדוש, כי בלתי זה היחוד אין השם הקדוש בשלמות. **מ**. פירוש, כביכול לומר שהאדם גורם תקון בהאלהות, אבל ענין

התחברות חדשה, וצדקה רמז על ספירת תפארת עץ החיים שבה מאיר השם הוי"ה ברוך הוא, ומשפט רמז על ספירת מלכות שנקראת **צדק**, או על השכינה הקדושה, ושם מאיר השם **אדני**, ועל ידי שמירת דרך ה', ובפרט על ידי נתינת צדקה לעני, גורם עשייה והתחברות למעלה צדקה עם משפט, תפארת עם מלכות, והיינו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, הוי"ה ו**אדני**. **לז**. פירוש, שגורם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה השם הוי"ה עם השם **אדני**, היינו עשיית שם הקדוש.



זוהר דף קה ע"ב

ענין ירידת ה'

"אֲרֹדָה נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעְקָתָהּ הַבְּאֵה אֵלַי עֲשׂוּ כֹלָה". אמר רבי שמעון, מהו "אֲרֹדָה נָא", וכי לא ידע הקדוש ברוך הוא שהיה צריך לומר "אֲרֹדָה נָא וְאֶרְאֶה", והרי הכל גלוי לפניו, אלא "אֲרֹדָה נָא" מן מדרגת הרחמים למדרגת הדין. וזהו ירידה^[מא], ואראה, ראייה הזאת היא להשיג עליהם באיזה דין לדון אותם, מצאנו ראייה לטוב ומצאנו ראייה לרעה, ראייה לטוב, שכתוב (שמות ב'): "וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים", ראייה לרעה, שכתוב "אֲרֹדָה נָא וְאֶרְאֶה", להשיג עליהם בדין, ועל כן אמר הקדוש ברוך הוא "הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם".

מידת הדין צועקת

"הַכְּצַעְקָתָהּ". הכצעקתם צריך לומר, שהרי כתוב "זַעַקַת סֹדִם וַעֲמָרָה", ושתי ערים היו, ולמה "הַכְּצַעְקָתָהּ", אלא מהו "הַכְּצַעְקָתָהּ", זו גזירת הדין התובעת דין בכל יום, שכך למדנו, הרבה שנים עמדה מדת הדין ותבעה מלפני הקדוש ברוך הוא דין על שמכרו אחי יוסף את יוסף, לפי שמדת הדין צועקת על דין, ועל כן כתוב "הַכְּצַעְקָתָהּ הַבְּאֵה אֵלַי", מהו "הַבְּאֵה אֵלַי", זה הוא סוד, כמו שכתוב "בְּעֶרְבֹר הָיָה כְּאֵה וּבִבְקָר הָיָה שְׂבָה", וזהו הַבְּאֵה אֵלַי תמיד^[מב].

"עֲשׂוּ כֹלָה". למי אמר כך, אפשר תאמר לאותן המלאכים, מי ראה מדבר עם זה ומפקד לאחר^[מג], אלא לאברהם אמר כך, שברשותו עמדו אלה המקומות, ולמה "עֲשׂוּ", עשה צריך לומר, אלא זה אברהם והשכינה שלא סרה ממנו.

דבר אחר, עשו, שאמר כך להמלאכים מה שאמר לאברהם, לפי שהיו מזומנים שם והיו נמצאים שם לעשות הדין, ועל כן אמר עשו.

דבר אחר, "עֲשׂוּ", כתרגומו עבדו^[מד].

זינו הזוהר

בארץ. מג. עתה רוצה לפרש עֲשׂוּ כֹלָה בדרך אופן הצווי, ותבא העי"ן בניקוד חט"ף קמ"ץ, לכן מקשה דכיון שהקדוש ברוך הוא דבר עם אברהם לא יתכן הצווי להמלאכים. מד. לפי זה יפורש כפירוש רש"י, ותבא העי"ן בניקוד קמ"ץ כמו שהוא בחומשים שלנו.

התקון היינו לצורך הנהגת העולם והמשכת השפע, ועל זה נאמר תנו עז לאלהים, אבל חלילה לחשוב כן על עצמיות האלהות. מא. כי רצון הקדוש ברוך הוא הוא רק להטיב ולא להרע, ועל כן התגברות מדת הדין להרע היא ירידה ברצון הבורא יתברך. מב. לקטרג על העולם כאשר יבא השטן משוט

זוהר בראשית דף קו ע"א

דרך הצדיקים לבקש רחמים על דורם

"וַיִּגַשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הָאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע". אמר רבי יהודה מי ראה אב רחמן כאברהם, בא וראה בנח כתיב, **"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֶץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי וּגו'**, עֲשֵׂה לָךְ תַּבַּת עֲצֵי גִפְרִית, ושתק נח ולא אמר לו כלום, ולא בקש רחמים, אבל אברהם בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא **"וַעֲקַת סֹדֶם וְעִמְרָה כִּי רַבָּה וּגו', אַרְדָּה נָא וְאַרְאֶה וּגו'"**, מיד כתוב, **"וַיִּגַשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הָאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע"**, אמר רבי אלעזר, אף אברהם לא עשה בשלמות כראוי, נח לא עשה כלום לא כך ולא כך, אברהם תבע שיהיה הדין כראוי, שלא ימות הזכאי עם החייב, והתחיל מחמשים עד עשרה, עשה ולא גמר, שלא בקש רחמים בין כך ובין כך, שאמר אברהם אינני מבקש לתבע שכר מעשי, אבל מי עשה בשלמות כראוי, זה משה, שכיון שאמר הקדוש ברוך הוא, **"סֵרוּ מִהֵרָ מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתֶם עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסֹּכָה וּגו'"**, מיד מה כתוב, **"וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו וּגו'"**, עד שאמר **"וַעֲתָה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסַּפְרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ"**, אף על פי שכולם חטאו, ולא זו משם עד שאמר לו, **"סִלַּחְתִּי כְּדַבְרְךָ"**, אבל אברהם לא הסתכל אלא אם נמצא בהם צדיקים, ואם אין לא, ועל כן לא היה בעולם איש שיגין על דורו כמשה, שהוא רועה נאמן.

אברהם ביקש מחמישים עד עשרה

"וַיִּגַשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר", הכין עצמו לתבע כך, אולי ימצאון שם חמשים. התחיל מן חמשים שהוא תחלת ההשגה^[מיה], עד עשרה שהוא מדרגה העשירית סוף כל המדרגות, אמר רבי יצחק עד עשרה, אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, לפיכך התחיל מחמשים עד עשרה, וכאשר הגיע לעשרה אמר, מכאן ולמטה אין הוא המקום שעומד בתשובה^[מיה] לפיכך לא ירד למטה מעשרה.

זוהר דף קו ע"א

לוט נתן לאכול למלאכים

"וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בְּעָרֵב וּגו'". אמר רבי יוסי, בא וראה מה כתוב למעלה, **"וַיִּלְךְ ה' כַּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם"**, שהרי כיון שנסתלקה השכינה מאברהם, ואברהם שב למקומו, אז **"וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בְּעָרֵב"** שהרי אחד נסתלק עם השכינה, ונשארו אלו השנים, כיון שראה אותם לוט רץ אחריהם, מה הטעם, וכי כל אותן שהיו באים שמה, הוא הכניסם לביתו ונתן להם לאכול ולשתות, ובני העיר איך לא הרגוהו, שהרי לבתו עשו דין, ומה הוא, שבתו של לוט נתנה פת לחם לעני אחד, הכירו בה, מִשְׁחוּהָ בדבש והושיבוה בראש הגג עד שאכלוהו הדבורים, אלא לפי שהיה בלילה, חשב שלא יסתכלו בו בני העיר, ועם כל זה, כשנכנסו לבית, נאספו כולם וסבבו הבית.

זוהר זוהר - זיו הזוהר

נקרא תחלת ההשגה מעילא לתתא עד עשרה היינו עולם המלכות ספירה האחרונה. מו. כאמרם ז"ל על הפסוק דָּרְשׁוּ ה' בְּהַמְצֵאוֹ אלו עשרת ימי תשובה שנמצא אז גם ליחיד, ועל פי דברי רבי יצחק הרי

מה. היינו שבקש אברהם אולי נמצאים בהם בעלי תשובה, ורצה לעורר רחמים ולהמתיק הדינים בעולם ששם הוא המתקת הדינים והיינו עולם הבינה שיש בו חמשים שערי בינה, וזה העולם

לוט הכניס את המלאכים לביתו

אמר רבי יצחק, מפני מה רץ לוט אחריהם, שכתוב: "וַיֵּרָא לוֹט וַיִּקַּם לְקַרְאֲתָם", רבי חזקיה ורבי ייסא, אחד אמר, צורתו של אברהם ראה עמהם^[מ], ואחד אמר שהשכינה שרתה עליהם, כתוב כאן: "וַיֵּרָא לוֹט וַיִּקַּם לְקַרְאֲתָם", וכתוב שם: "וַיִּרְץ לְקַרְאֲתָם מִפְּתַח הָאֵהָל", מה שם ראה השכינה, אף כאן ראה השכינה.

"וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא אֲדֹנָי", באלף דלת נון יוד, "סורו נָא", גשו נא, צריך לומר, מהו "סורו נָא". אלא להנהיגם אחורי הבית, כדי שלא יראו אותם בני העיר, ולא יכנסו בדרך ישר לבית, ולפיכך אמר: "סורו נָא".

(דף קז ע"א)

רבי חזקיה אמר, בא וראה כיון שראה הקדוש ברוך הוא מעשה סדום ועמורה, שלח אותן המלאכים להשחית לסדום, מה כתוב: "וַיֵּרָא לוֹט", ראה להשכינה, וכי מי יכול לראות את השכינה, אלא שראה אור מזהיר שהאיר ועלה על ראשיהם, ואז "וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא אֲדֹנָי", באלף דלת כמו שנתבאר, ובעבור אותו האור של השכינה שהיה מאיר, אמר "סורו נָא אֶל בֵּית עֲבֹדְכֶם וְלִינוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם", אברהם לא עשה כך, אלא בתחלה אמר "וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם", אחר כך "וְאָקְחָה פֶת לַחֶם", אבל לוט אמר "סורו נָא אֶל בֵּית עֲבֹדְכֶם וְלִינוּ", ואחר כך "וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁפַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְפְּכֶם", כדי שלא יכירו בהם אנשים, "וַיֹּאמְרוּ לֵא, כִּי בְּרַחוּב נְלִין", לפי שכך היו עושים האורחים שנכנסים שמה, שלא היה איש שיכניסם לבית, ועל כן אמרו: "לא, כִּי בְּרַחוּב נְלִין", מה כתוב, "וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וּגו'".

שליחות של ב' המלאכים

בא וראה הקדוש ברוך הוא כשעושה דין בעולם, שליח אחד עושה לזה, וכאן אנו רואים שני שלוחים, למה, וכי לא היה די באחד, אלא לפי שאחד היה להוציא את לוט ולהציל אותו, ואחד להפוך את העיר ולהשחית את הארץ.

זוהר דף קז ע"ב

ה' רחום בדין

"וְה' הַמְטִיר עַל סֹדֹם וְעַל עַמּוֹרָה וּגו'". "וְה'", זו מדרגת הבית דין שלמטה שנוטל רשות משלמעלה, רבי יצחק אמר, שעשה הדין ברחמים, שכתוב: "מֵאֵת ה' מִן הַשְּׁמַיִם", בשביל שיהיה נמצא הדין עם רחמים, ואם תשאל מהו רחמים כאן, שכתוב: "וַיְהִי בְּשַׁחַת אֱלֹהִים אֶת עָרֵי הַכֶּכֶר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וּגו'", ואחר כך יצאו ממנו שתי אומות שלימות, וזכה שיצא ממנו דוד ושלמה המלך^[מ].

זוהר דף קז ע"ב

זה רמז לדורות. מז. זה פלא, ואפרש בקיצור לפי עניות דעתי בדרך אפשר, כי אברהם שליוה את המלאכים כדרכו לעשות עם אורחים האציל בזה עליהם מן האור מקיף שלו, כידוע בסוד לויה, ולוט כיון שנתגדל בבית אברהם היה מכיר זאת, ושהי". מח. היינו רות המואביה.

עונשם של סדום

ובא וראה, סדום בדין של גיהנם נידון, שכתוב: "וְהָיָה הַמִּטְרִיר עַל סְדֹם וְעַל עַמְמָהּ גְפָרִית וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם", זה מצד של מים וזה מצד של אש, זה וזה הוא דין של גיהנם, ורשעי גיהנם בשני דינים האלו נידונים.

(דף קח ע"א)

בא וראה שבני המבול לא נידונו אלא באש ומים, מים קרים ירדו מלמעלה, ומים רותחין עלו מלמטה כאש, ונידונו בשני דינים, לפי שהדין שלמעלה כך הוא, ולפיכך בסדום היה גפרית ואש, ואלו אנשי סדום ועמורה לא יקומו ליום הדין, והמקרא מוכיח כך, שכתוב (דברים כ"ט): "גְּפָרִית וּמֶלַח שָׂרְפָה כָּל אֶרֶצָהּ וּגְוִי, כְּמִהְפֹּכֶת סְדֹם וְעַמְמָהּ אֲשֶׁר הִפְּךָ ה' בְּאֶפֶס וּבַחֲמָתוֹ", "אֲשֶׁר הִפְּךָ ה'", "בְּעוֹלָם הַזֶּה", "בְּאֶפֶס", "בְּעוֹלָם הַבָּא", "וּבַחֲמָתוֹ", בזמן שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים, וכמו שארצם נאבדה לעולם ולעלמי עולמים, כן גם נאבדו הם לעולם ולעלמי עולמים.

מידה כנגד מידה

ובא וראה דין של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה, הם לא היו משיבים נפש העני במאכל ומשתה, אף כך הקדוש ברוך הוא לא ישיב להם נפשותיהם לעולם הבא, ובא וראה, הם נמנעו מצדקה שנקראת חיים, אף הקדוש ברוך הוא מנע מהם חיים בעולם הזה ובעולם הבא, וכמו שהם מנעו דרכים ומסילות מבני העולם, כן גם הקדוש ברוך הוא מנע מהם דרכים ומסילות הרחמים, מלרחם עליהם בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי אבא אמר, כל בני העולם יקומו, ויעמדו לדין, ועליהם כתוב (דניאל י"ב): "וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת לְדָרְאוֹן עוֹלָם". והקדוש ברוך הוא בעל הרחמים הוא, כיון שדן אותם בזה העולם וקבלו הדין, אל ידונו בכל הדינים:





זוהר דף קח ע"ב

למה נעשית נציב מלח

"וַתִּבֶּט אֶשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו וּגו'". "מֵאַחֲרָיו", מאחריה צריך לומר, אלא מאחורי השכינה, רבי יוסי אמר, מאחוריו של לוט, שהמשחית הלך אחרינו, וכי אחרינו הלך, הלא הוא שלחו משם^[ט], אלא בכל מקום שהלך לוט היה מעכב המשחית מלחבל, וכל מקום שהלך לוט כבר ועזבו לאחוריו, היה מהפכו המשחית, ולפיכך אמר לו, "אַל תִּבְטֵי אַחֲרַיָּךְ", שהרי אני משחית אחריך, ועל כן כתוב, "וַתִּבֶּט אֶשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו", וראתה המשחית, אז, "וַתְּהִי נֹצֵיב מִלַּח", שהרי כל זמן שהמשחית אין רואה פני האיש, אינו משחית אותו, וכיון שאשתו החזירה פניה להסתכל אחרינו, מיד "וַתְּהִי נֹצֵיב מִלַּח".

(דף קז ע"ב)

אמר רבי יצחק, בא וראה בזמן שהדין שורה בעולם, הרי אמרו שיהיה נזהר אז האדם מלהמצא בשוק, לפי שכיון שהדין שורה, אינו משגיח בין צדיק לרשע, ועל כן יהיה נזהר מלהמצא שם, והרי אמרו שבשביל זה נסתר נח בהתיבה, שלא יסתכל בעולם בזמן שהדין נעשה, וכן כתוב (שמות י"ב): "וְאִתָּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר", עד שיהיה נעשה הדין, אף כאן בשביל זה "וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָכִים עַל נִפְשֵׁךְ אֶל תִּבְטֵי אַחֲרַיָּךְ וּגו'".

זוהר דף קח ע"א

"וַיְהִי בְשַׁחַת אֱלֹהִים וּגו' וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה בְּהֶפֶךְ אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשָׁב בָּהֶן לוֹט". אמר רבי חייא, מהו "בְּהֶפֶךְ אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשָׁב בָּהֶן לוֹט"^[א], אלא בכל הערים עשה לוט דירתו, שכתוב, "וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר וַיֵּאָהֵל עַד סֹדֶם", שלא קבלו אותו, מלבד מלך סדום שקבל אותו בסדום בשביל אברהם.

זוהר דף קה ע"א

רבי אבא, אמר מהו "אֲשֶׁר יָשָׁב בָּהֶן לוֹט", וכי בכל הערים ישב לוט, אלא בשביל לוט היתה ישיבה בהערים, שלא נחרבו עד עתה, לפי שכולם היו רשעים, ולא נמצא ביניהם שיהיה בו איזו זכות, מלבד לוט, ואפשר תאמר בזכותו, לא, אלא בזכותו של אברהם, מכאן למדנו שכל מקום שיושבים בו רשעים הוא נחרב, אמר רבי שמעון, בא וראה שהשמוש שעושה אדם לצדיק, שמוש הזה מגין עליו בעולם, ולא עוד אלא שאף על פי שהוא רשע, לומד מדרכיו ועושה אותם, בא וראה שהרי בשביל שנתחבר לוט עם אברהם, אף על פי

זוהר דף קה ע"א

מט. פירוש, הלא מלאך המשחית שלח את לוט מסדום והוא נשאר שם להשחית ולהפוך. ג. קשיא

שלא למד כל מעשיו, למד לעשות טובות עם הבריות, כמו שהיה עושה אברהם, ובזה היה קיום הישוב לכל אותן הערים, כל זמן שהוא שישבו בהן, לאחר שנכנס לוט ביניהם^[נא].

זוהר דף קט ע"א

"וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר וַיֵּשֶׁב בְּהַר הוּא וּשְׁתֵי בָנָתָיו עִמּוֹ". מה הטעם, לפי שראה שהיה קרוב לסדום יצא משם.

(דף קי ע"א)

אמר רבי אלעזר, בא וראה לוט יצאו ממנו ומבנותיו שתי אומות נפרדות, ונתקשרו בצד ההוא הראוי להן^[נב], ועל כן הקדוש ברוך הוא מסבב סבות ומגלגל גלגולים בעולם, שיהיה נעשה הכל כראוי, ויתקשר הכל במקומו, בא וראה יפה היה לו ללוט, שהקדוש ברוך הוא יוציא ממנו ומאשתו שתי אומות האלה, אלא נתגלגל כך כדי שיתקשרו במקומם הראוי להן, ויצאו מתוך יין, ויין ההוא נזדמן להם בהמערה בלילה ההוא, וזהו הסוד שנעשו כמו שכתוב, **"וַיִּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר"**^[נג] וענין זה נתבאר.

בא וראה מואב ועמון הן קראו להם שמות, מואב, מאב, רבי יוסי אמר, הבכירה בעזות אמרה, מואב, מאבי הוא, **"וְהִצְעִירָה גַם הוּא יְלֵדָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן עַמִּי"**, בצניעות אמרה, בן עמי, שנולד מעמי, ולא אמרה ממי היה.

בא וראה בתחלה כתוב, **"וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ"**, בוא"ו, ונקוד על וא"ו, לפי שעזר מלמעלה היה נמצא במעשה ההוא, שעתידי מלך המשיח לצאת ממנו, ולפיכך נשלם כאן בוא"ו, ובשניה כתוב ובקמה חסר וא"ו, לפי שלא יצא ממנה חלק להקדוש ברוך הוא כמו מהראשונה^[נד], ועל כן כתוב בראשונה הבכירה ובקומה, בוא"ו מלא ונקודה עליה, רבי שמעון אמר, לא ידע שעתידי הקדוש ברוך הוא להעמיד ממנו דוד המלך ושלמה וכל שאר מלכים ומלך המשיח, בא וראה זו הקימה שכתוב ברות, (רות ג): **"וַתִּקֶּם בְּטָרְם יָכִיר אִישׁ אֶת רַעְהוּ וְגוֹ"**, ביום ההוא היה לה קימה בודאי, שנתחבר עמה בעז להקים שם המת על נחלתו, ויצאו ממנה כל אותן המלכים וכל החשובים שבישראל, **"וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ"**, שכתוב, **"וַתִּשְׁכַּב מִרְגְּלוֹתָיו עַד הַבֶּקָר"**. **"וּבְקוֹמָהּ"**, שכתוב: **"וַתִּקֶּם בְּטָרְם יָכִיר אִישׁ אֶת רַעְהוּ וְגוֹ"**. לפיכך ובקומה" נקוד וא"ו.

בא וראה ענותנותו של אברהם, שהרי אפילו בתחלה כשרצה הקדוש ברוך הוא לעשות דין בסדום, לא בקש ממנו רחמים על לוט, ואחר כך שכתוב: **"וַיִּרְא וְהִנֵּה עֲלָה קִיטֵר הָאֲרָץ כְּקִיטֵר הַכַּבְשָׁן"**, לא היה שואל על לוט, ולא אמר עליו להקדוש ברוך הוא כלום, וכן גם הקדוש ברוך הוא לא אמר לו דבר, כדי שלא יחשוב אברהם שהקדוש ברוך הוא גרע מזכותו כלום, ואפשר תאמר שאברהם לא היה מחשיב את לוט בלבו כלל, הרי מסר נפשו ללכת

זיו הזוהר

להסטר א אחרא כנזכר לעיל, וכן לוט, וזה היה סיבה מן השמים להוציא מן הקליפות נשמות הקדושות כידוע. **נד**. כי מהבכירה יצאה רות אם המלך דוד ושלמה, והיינו ג"כ נשמת המשיח, ומהצעירה יצאה רק נעמה אשת רחבעם, והיא רק

ליה הלשון רבים הַעֲרִים אֲשֶׁר יֵשֵׁב בָּהֶן כי היה צריך לומר העיר אשר ישב בה. **נא**. ובה יתורץ אֲשֶׁר יֵשֵׁב בָּהֶן לוט היינו שבזכותו נתקיים היושב בהן. **נב**. פירוש, להולד מן הערוה של אב ובתו. **נג**. היינו שנח התרחק מן הקדושה ונתקרב

להתגר מלחמה בחמשה מלכים גבורים, כמו שכתוב: **"וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וְגו'**, וכתוב: **"וַיַּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה וַיַּכֵּם"**, וכתוב: **"וַיֵּשֶׁב אֶת כָּל הָרֶכֶשׁ וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וַרְכָּשׁוֹ הַשֵּׁיב"**, אבל מאהבתו שאהב להקדוש ברוך הוא, וראה מעשיו של לוט שאינן ביושר כראוי, לא רצה אברהם שבעבורו יוותר הקדוש ברוך הוא כלום משלו, ולפיכך לא תבע עליו רחמים, לא בתחלה ולא בסוף.

זוהר דף קיא ע"א

"וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנְּגִב". כל נסיעותיו היו לצד דרום, יותר מלצד אחר, לפי שהרי בחכמה עשה כך להתדבק בבחינת הדרום^[ג].

זוהר דף קיא ע"ב

"וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֵל שְׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי הִיא". למדנו שאין נצרך לו לאדם לסמוך על נס, ואם הקדוש ברוך הוא עושה נס לאדם, אין לו לסמוך על הנס פעם אחר, לפי שאין בכל שעה ושעה נודמן הנס, ואם מכניס האדם עצמו במקום שהנוק שכיח לעין, הרי נתמעטה כל זכותו ממה שעשה בתחלה וזה מבואר, כמו שכתוב: **"קִטְנִיתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וְגו'"**, ואברהם כיון שעלה ממצרים וניצל פעם אחת, עתה למה הכניס עצמו בצער כבראשונה ואמר **"אַחֲתִי הִיא"**, אלא אברהם לא סמך על זכותו כלל, כי ראה השכינה תדיר במדורה של שרה ולא זוה משם, ולפי שהיתה השכינה שם, סמך עליה אברהם ואמר **"אַחֲתִי הִיא"**, ככתוב (משלי ז): **"אָמַר לַחֲכָמָה אַחֲתִי אָתָּה"**, רבי שמעון אמר, אברהם בחכמה עשה, שאמר בשביל השכינה שהיתה עם שרה אחותי היא, מה הטעם, לפי שאברהם מצד בחינת הימין הוא לכך אמר **"אַחֲתִי הִיא"**. וסוד הזה כמו שכתוב (שיר ה'): **"אַחֲתִי רַעֲיָתִי יוֹנָתִי תַמְתִּי"**^[ג], ועל כן אברהם קראה תמיד אחותי, לפי שנדבק עמה ולא יתפרדו זה מן זה לעולם, לבסוף מה כתוב, **"וְגַם אֶמְנָה אַחֲתִי בַת אָבִי הִיא וְגו'"**. וכי כך היה, אלא הכל בשביל השכינה אמר אחותי היא בתחלה. שכתוב (משלי ז): **"אָמַר לַחֲכָמָה אַחֲתִי אָתָּה"**. אחר כך אמר **"וְגַם אֶמְנָה אַחֲתִי בַת אָבִי הִיא"**. מה וגם, להוסיף על מה שאמר בתחלה. **"אַחֲתִי בַת אָבִי הִיא"**, בת של חכמה העליונה^[ג]. ולפיכך נקראת אחותי, ונקראת חכמה, **"אָךְ לֹא בַת אִמִּי"**. אלא ממקום ראשית הכל סתום העליון^[ג] ועל כן **"וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה"**, באחווה בחביבות. שכתוב (שיר ב'): **"וַיִּמְיֶנּוּ תַחֲבִקֵנִי"**, והכל סוד של חכמה היא, בא וראה בראשונה כאשר ירדו למצרים כך אמר, בשביל להתדבק עם האמונה^[ג], וקרא לה אחותי. בשביל שלא יטעו באותן מדרגות החיצונות, אף כאן אחותי, בשביל שלא יסור מן האמונה כראוי, שהרי אבימלך וכל אותן יושבי הארץ היו הולכים אחר עבודה זרה, והוא נדבק עם האמונה, ולפיכך נכנס שמה ואמר

זיו הזוהר

עולם האצילות שנקרא אבא. **נז**. היינו ספירת חכמה עולם האצילות שנקרא אבא. **נח**. כי עולם האצילות הוא סתום וגבוה מהשגתנו, כנוצר לעיל שספירת בינה הנקרא עולם הבריאה היא ראשית השגתנו. **נט**. היינו השכינה הקדושה.

כמו שאר הנשים של מלכי בית דוד. **נה**. היינו במדת החסד בחינת הימין. **נו**. מה שם אחותו מוסב על השכינה הקדושה אף כאן כן, כי שורש קדושת אברהם שהיא מדת החסד בחינת הימין ושורש השכינה הקדושה שניהם ממקום קדושה אחת נובעין, והיינו מן ספירת חכמה

אחותי היא, מה אחות אינה נפרדת מן האח לעולם, אף כאן כך, שהרי אשה יכולה להתפרד, אבל אחות אינה נפרדת, שהרי שני אחים אין יכולים להפרד לעולם ולעלמי עולמים, ולפיכך אמר אברהם, "אֲחֹתִי הִיא", שהרי כולם היו להוטים אחר האורות של כוכבים ומזלות ועבדו להם, ואברהם נדבק עם האמונה ואמר "אֲחֹתִי הִיא" שלא יפרד לעולם, וסימנך (ויקרא כ"א): "וְלֹאֲחֹתוֹ הִבְתּוּלָה", הנאמר לכהן, הוא המקום שאברהם שורה בו¹, ולפיכך נדבק אברהם בהאמונה כאשר ירד למצרים וכאשר הלך לארץ פלשתים, משל לאדם הרוצה לרדת תוך בור עמוק, ומפחד שלא יוכל לעלות מתוך הבור, מה עושה, קושר קשר של חבל למעלה מן הבור, ואומר כיון שקשרתי קשר זה, מכאן ולהלאה אכנס שמה, כך אברהם בזמן שבקש לירד למצרים, טרם שנכנס שמה קשר הקשר של האמונה בתחלה להתחזק בו, ואחר כך ירד, אף כך עשה כשנכנס לארץ פלשתים.



זיו הזוהר

ס. כי גם הכהן שרשו הוא מדת החסד כמו באברהם.



זוהר דף קיא ע"ב

וַיבֹּא אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ וּגְוִי. וכי הקדוש ברוך הוא בא אצל הרשעים, כמו שכתוב: "וַיבֹּא אֱלֹהִים אֶל לָבֶן", "וַיבֹּא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם". אלא אותו ממונה השליח שנמנה עליהם היה. לפי שכולם כאשר עושים השליחות, נוטלים השם הזה, ומצד הדין הם באים. ולכך "וַיבֹּא אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ בְּחִלּוֹם הַלַּיְלָה". (ויקרא ח' ע"א) רבי אחא אמר, במה שכתוב: "וַיבֹּא אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ". מפני מה באומות העולם וַיבֹּא אֱלֹהִים, ולישראל לא. אלא כך למדנו, אלהים שכתוב כאן, זה כח השר הממונה עליו היה. וזה הוא הסוד של אלהים אחרים. כדמיון זה "וַיבֹּא אֱלֹהִים אֶל לָבֶן", "וַיבֹּא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם", זה הכח הממונה עליהם היה. אף כאן "וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ בְּחִלּוֹם הַלַּיְלָה", כך הוא בודאי "גַּם אֲנֹכִי יִדְעֵתִי". גם למה כתוב כאן, אלא לרבות הוא בא. שאף על פי שלמעלה ממני יודע, "גַּם אֲנֹכִי יִדְעֵתִי, וְאֶחָשֶׁךְ גַּם אֲנֹכִי", גם לרבות. "אוֹתָךְ מִחֲטוּ לִי", מחטו חסר אלף כתוב, ומפני מה אמר לי, הלא החטא אינו נגד השר. אלא כך למדנו, בחטאי העם שלמטה נעשה פגם למעלה. בעבור חטאי העם שלמטה, מעבירים להשר שלהם למעלה מן ממשלתו. זהו שכתוב: "וְאֶחָשֶׁךְ גַּם אֲנֹכִי אוֹתָךְ". שאף על פי שבמקום גבוה ממני תולה הדבר, אחשך גם אנכי. גם לרבות לטובת עצמו. "מִחֲטוּ לִי", כדי שלא יהיה נמצא בי כמו מחט הנעוץ בבשר. שלא תגרום לי אתה בחטאך להעביר אותי מן ממשלתי ויקוצו בי. כמה דאת אמרת (ויקרא כ'): "וְאֶקֶץ בָּם". שלא תדקר אותי במחטך כקוצים הנעוצים בבשר. ויש לך לדעת כי שם הקדוש ברוך הוא (ישעיהו נ"ו): "רַם וְנִשָּׂא שֵׁכֶן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ". והוא בלבדו מלך על כל מה שנמצא. בין למעלה בין למטה. והיכל הקדוש שלו באמצע הוכן. וסביבו יש שבעים כתרים. ומהם נשפעים ע' שרים. ונתמנו על ע' אומות העולם. להיות כל אחד ואחד שולט על עמו ועל ארצו. והקדוש ברוך הוא נתן לישראל בלבדם סוד שמו הקדוש^א והוא שולט על ישראל וירושלים. זהו שכתוב (דניאל ט'): "כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמְּךָ". ואין לעם אחר חלק בהקדוש ברוך הוא. שכתוב (דברים ל"ב): "כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְלֵי נַחֲלָתוֹ". ועם ישראל בחטאיהם עושים פגם למעלה. ומה הוא, כמו שכתוב (ישעיהו נ'): "וּבְפִשְׁעֵיכֶם שִׁלַּחְתֶּם אִמְכֶם".

זיו הזוהר

סא. סוד שמו הקדוש היינו השכינה הקדושה שעליה נאמר ביום ההוא יהיה ה' אֵחָד וְשֵׁמוֹ אֵחָד.

זוהר ויצא קנט ע"ב

"וְהָיָה פְקֹד אֶת שְׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וגו'". אמר רבי שמעון, פקידה אין היא מן המזל. ואם תשאל הרי בנים במזל תולה ולא למטה^[כב], אבל כאן בשרה לא היה תולה במזל, אלא וה' כתיב, הכל ביחד^[כג]. אם כן למה כתוב פקידה^[כד], אלא ודאי שזכירה היתה בתחלה. ונמסר מפתח הזה למטה^[כה]. כמו שכתוב: **"וְאֵת בְּרִיתִי אֶקְיָם אֶת יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלַד לָךְ שְׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה בְּשָׁנָה הָאֲחֵרֶת"**. ואחר כך כיון שכבר נזכרה בסוד עליון, נאמר אחרי כן בסוד בחינת נוקבא פקידה, להיות כולל הכל ביחד.

(דף קטו ע"א)

ולמדנו פְקֹד אֶת שְׂרָה. פקידה לנקבה, זכירה לזכור. ולפיכך **"וְהָיָה פְקֹד אֶת שְׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר"**. שכתוב: **"שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וגו'".** מכאן נשמע שכתוב: **"וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ"**. ויאמר סתם, שהוא בעצמו היה ולא שליח אחר. **"וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר"**. כיון שאמר: **"וְהָיָה פְקֹד אֶת שְׂרָה"**, מהו **"וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה"**. אלא כך למדנו, שפרי מעשיו של הקדוש ברוך הוא נשפעים מן הנהר שהוא שנמשך ויוצא מעדן, והוא נקרא מזל^[כז]. כי כל ברכות טובות וגשמי ברכה נוזלים ממנו. ומשם יוצאות נשמות הצדיקים. שכתוב: **"לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן"**. שהוא מזיל ומשקה מלמעלה למטה בתוך הגן^[כח]. ובנים בזה המזל תולים, ולא במקום אחר. ועל כן כתוב: **"וְהָיָה פְקֹד אֶת שְׂרָה"**. פקידה בלבד. **"וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה"**, עשיה היא יותר עליונה ממדרגה זו^[כט]. כמו שנתבאר שזה תולה במזל. ועל כן כתוב כאן פקידה, וכאן עשיה. ולפיכך כתוב ה' **וְהָיָה** והכל אחד:

זוהר דף קיז ע"ב

אמר רבי יהודה, בא וראה כאשר נפקדה שרה ממדרגה הזאת. לא פקד אותה אלא בסוד הוא"ו. שכתוב: **"וְהָיָה פְקֹד אֶת שְׂרָה וגו' [לז]"**, לפי שהכל בסוד הוא"ו הוא. ובוה נכלל הכל, ובו נתגלה הכל. לפי שכל דבר שהוא נעלם. הוא מביא להתגלות כל הנעלם. ואין ביכולת למי שהוא בהתגלות לגלות מה שהוא נעלם^[לא]. ובא וראה הסוד שלמדתי, בשעה שכנסת ישראל הגלתה ממקומה, אז האותיות של השם הקדוש כביכול נתפרדו. שנפרדה **ה מן ו [לב]**, ולפי שנתפרדו מה כתוב (תהלים ל"ט): **"נִפְּאֵלְמִתִּי דוּמְיָה"**. לפי שנסתלק ו מן ה,

זיו הזוהר

והעשיה בספירת יסוד הנקרא מזל, והוא העושה, כי הוא המביא את השפע לידי התגלות. **סט.** בזה יתורץ שהיה די לכתוב ויעש לשרה כאשר דבר, אלא שכפל השם יען כי השם הראשון הוא בספירת מלכות והשם השני הוא בספירת יסוד, וכלא חד, היינו שנתאחדו שניהם ונגמר הדבר. **ע.** רזא דוא"ו היינו מדת היסוד המביא כל מיני השפעות לידי התגלות בספירת מלכות. **עא.** פירוש, שספירת מלכות בהתגלות אין ביכולתה להוציא השפע הנעלמה בספירות העליונות כי אם על ידי ספירת היסוד. **עב.** פירוש, שאין ספירות העליונות

סב. פירוש, ולא בכח הטבע בלבד. **סג.** כי כל מקום שכתוב וה' היינו הוא ובית דינו, כלומר כל המדות הקדושות. **סד.** כי הלא פקידה מרמו רק על מדת מלכות עלמא דנוקבא. **סה.** והפקידה היינו מסירת המפתח להוציא מכח אל הפועל הזכירה שהיתה מקודם בספירות העליונות שהן בחינת דוכרא. **סו.** היינו ספירת היסוד שנקרא **מזל** כי הוא הצינור שעל ידו נוזל השפע מעולמות העליונים לספירת מלכות לצורך הנהגת זה העולם. **סז.** בתוך הגן פירוש בתוך ספירת המלכות. **סח.** ועל פי זה יפורש פקידה בספירת מלכות

וקול לא נמצא. אז הדבור נאלם^[עג], ולפיכך היא שוכבת בעפר כל היום שהוא של ה"א. ואיזה הוא, זה אלף החמישי. ואף על פי שהקדימה בגלות קודם שנכנס אותו אלף החמישי סוד של ה"א^[עז], וכאשר יבא אלף הששי, שהוא סוד הוא"ו, אז ו יקים לה מהעפר. ובכל ששים וששים של אלף הששי, תתגבר ה ותעלה במדרגות להתחזק. ובשש מאות שנה לאלף הששי, יופתחו שערי החכמה למעלה, ומעיני החכמה למטה, ויכין עצמו העולם ליכנס באלף הז'. כאדם המכין עצמו ביום הששי אחר צהרים להכנסת שבת. כן גם בזה, וסימנך "בְּשֵׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נַח וְגו'" "נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיֵנַת תְּהוֹם רַבָּה". ואז יתראה הקשת בענן בגונים מאירים. כאשר המתקשטת לבעלה, שכתוב: "וְרֵאִיתִיהָ לְזָכֹר בְּרִית עוֹלָם". וראייתה בגונים מאירים כראוי. ואז יהיה לזכור ברית עולם. מהו ברית עולם, זו כנסת ישראל. ויתחבר ו בה ויקים לה מהעפר. כמו שכתוב: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ", זו כנסת ישראל שהיא הברית. כמו שכתוב: "וְהִיְתָה לְאוֹת בְּרִית וְגו'", כאשר יתעורר ו אל ה אז אותות עליונים יתעוררו בעולם. ובני ראובן עתידים לעורר מלחמות בכל העולם, וכנסת ישראל יקים לה מהעפר ויזכרנה הקדוש ברוך הוא. ויהיה נמצא הקדוש ברוך הוא אצלה בהגלות כמספר ויו^[עח], ו פעמים י עשיריות. י פעמים ו שנים, ואז תקים. ויופקד העולם לעשות נקמות. ומי שהוא שפל ירום. אמר רבי יוסי, כמה יש לנו להאריך תוך הגלות עד זמן ההוא. אבל הכל תלה לו הקדוש ברוך הוא הדבר אם יחזרו בתשובה^[עז], אם יזכו ואם לא יזכו. כמו שאמרו בזה הכתוב שכתוב (ישעיהו י"ט): "אֲנִי ה' בְּעֵתָה אַחֲשִׁינָה". זכו אחישנה, לא זכו בעתה.

זוהר דף קיט

מאמר בר יוחאי בסוד קץ הגאולה משנת תר"ס עד ת"ש באלף הששי.

רבי שמעון פתח ואמר, "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב". מלא בוא"ו למה, אלא בשני אופנים הוא סוד של חכמה. אחד, שהוא סוד מדרגה של חכמה, מקום שורשו של יעקב^[עז]. ועוד שזה הכתוב על גלות ישראל, נאמר, שכאשר יהיו בגלות, זמן ההוא שיפקדו. יפקדו בסוד הוא"ו, שהוא באלף הששי, והפקידה בסוד הוי"ו. ששה רגעים וחצי מועד^[עח]. ובזמן של

זיו הזוהר

באלף הששי, במאה הששית, ובעשיריות הששי שהוא שנת תר"ס באלף הששי. עו. ר' יוסי מתמה על אריכות הקץ ואומר שהכל תולה בתשובה ואם יזכו יהיה אחישנה. עז. שורש יעקב הוא ספירת תפארת שעליה מורה אות ו של השם הוי"ה ברוך הוא. עח. הנה בעזר הצור וישועתו אבאר בדרך אפשר זה המאמר שהוא סתום וחתום, ושה"י, ראשית נבין שאות ו' יש לה ג' מילויים כזה, ואו, ויו, וו. לפי זה נוכל להבין מעט דברי ר' שמעון בר יוחאי בסוד קץ הפלאות לומר שמילוי ואו הוא שנתוסף או, זה רמז על אלף הששי שהוא נגד

מתיחדות עם ספירת המלכות כראוי. עג. דבור היינו ספירת מלכות וקול היינו ספירת תפארת שהיא ספירת המרכז בין שאר ספירות העליונות כמבואר בספרי הקבלה. עד. רזא דה"א היינו ספירת הוד ספירה החמישית כנגד אלף החמישי, והוד נהפך לצירוף דוה שעל זה מרמז הפסוק וְנִתְּנָה שִׁמְמָהּ כָּל הַיּוֹם דָּוָה. עה. כן צריך לומר במילוי יו, ודורש אותיות המילוי באופן זה, ו פעמים י, י פעמים ו, וכך יש לפרש כוונתו, ו פעמים י היינו ששה פעמים עשר עשיריות העולה ת"ר, י פעמים ו היינו עשרה פעמים ששה העולה ס, והמכיון הוא

ששים שנה לבריח הדלת באלף הששי[עט], יקים אלהי השמים פקידה לבת יעקב. ומזמן

זיו הזוהר

דעות בזמן חורבן בית שני אם בשנת תתכ"ח או תתכ"ט או תת"ל לאלף הרביעי ואפשר שזמן החורבן נמשך נ' שנים, ואם נחשוב מזמן גמר החורבן שהוא שנת תת"ל נמצא שגמר ח"י מאות שנה הוא בשנת תר"ל לאלף הששי, והשנה של חצי מועד שהיא שנת ס' לחשבון בריאת העולם מגיע בשנת תר"ס לאלף הששי, וזה מכוון עם דברי ר' שמעון בר יוחאי ודברי ר' יהודה לעיל שבשנת תר"ס לאלף הששי תהיה פקידה להגאולה, ועתה בימינו ניכר אמתת דבריהם, הפקידה נראית היטב שהתחיל הזמן של חבלי משיח לנפץ יד עם קודש בכל מקומות מושבותיהם ברדיפות של שפיכת דמים, תרתי משמע, וגם מלחמות גדולות מתחילות להתעורר בעולם, ויש לומר שגם זאת נרמז בדניאל שם בהפסוק אֲשֶׁרִי הַמְּחַכָּה וַיִּגַע לַיְמִים אֶלֶף שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְחֲמֵשָׁה, ויפורש על פי הידוע שבריאת העולם היא על משך ז' אלפים שנה, ו' אלפים ימי מעשה ואלף הז' שבת, ולאחר שיעברו מאלף הששי תרס"ה שנה ישאר עוד מזמן קיום העולם אלף שלש מאות שלשים וחמשה שנים, ועל זה הזמן אמר אֲשֶׁרִי הַמְּחַכָּה וַיִּגַע וְגו', וכעת אנו רואים שהצרות של חבלי משיח מתגברות מאד בעתים הללו בכל שנה ושנה יותר ויותר ואין אנו מבינים על זה האשרי. **עט.** עתה ידבר בענין מילוי הג' של אות ו' שהיא ו"ו, וזהו הרמז של עבורא דדשא, כי בריח הדלת מרמז על אות ו' של אופן מילוי הג', כי בריח עץ של הדלת צורתו חתיכת עץ ארוכה ופשוטה עם כף בראש אחר, והיינו צרות ו', וכונתו לרמז על שנת הס' שאחר מאה ו הנרמזת בהמשל של עבורא דדשא, וזה מדוקדק היטב בדבריו שאמר לעבורא דדשא ולא אמר בעבורא דדשא כמו שאמר באלף שתיתאה, והיינו כי לעבורא כונתו לאחר עבורא דדשא, לאחר שיעבור הזמן של עבורא דדשא שהיא מאה ו, ועוד ירמז בזה להבין שאות ו' שנמשלת לעבורא דדשא היא רמז על ספירת יסוד הנקראת גוא"ל, והיא תתחיל להתעורר פקידה להגאולה ביום ו' זה אלף הששי, בשעה ו' היינו אחר מאה הששית, וברגע ו' היינו שנת ס' למספר בריאת העולם, ומסתמא גם בחודש

ספירת יסוד הנקרא גואל כידוע, והמילוי ויו הוא שנתוסף יו, זה רמז על שנה שמספרו הוא י' פעמים ו', והיינו מספר ס', ומה שאמר ופקידה ברזא דויו שית רגעי ופלג עידן כך יש לפרשו, הנה ידוע שיומו של הקדוש ברוך הוא הוא אלף שנה, וכיון שהתחלקות זמן היום הוא על ד' חלקים הנקראים יום שעות רגעים ודקים, והתחלקות מספרי החשבון הוא גם כן על ד' חלקים שהם יחידיות עשיריות מאות ואלפים, לפי זה נמצא שאם נחלק היום שהוא אלף שנה על חלקי המאות ונקראים שעות יעלה לך עשר מאות שהן עשר שעות, ואם נחלק המאה על עשיריות, והיינו שנחלק השעה על עשרה חלקים שנקראם רגעים יעלה לך בהאלף שנים מאה רגעים כי י' פעמים י' הוא ק', ואם נחלק הרגע על עשר יחידיות שנקראים עשרה דקים יעלה לך בהאלף שנה אלף דקים כי י' פעמים ק' הוא אלף, נמצא לפי זה החשבון ששעה אחת מן האלף היא מאה שנה, ורגע אחד מן האלף הוא עשר שנים, ודקה אחת מן האלף היא שנה אחת, עתה יובן מה שאמר כאן ר' שמעון בר יוחאי שית רגעי שהם ו' פעמים י', והיינו ס' שנה, ומה שאמר ופלג עידן, והיינו חצי מועד, כונתו שהחשבון של גמר הששים שנה יהיה נמנה בשנה שמספר שלה הוא מספר של חצי מועד, לפי חשבון השנים של בריאת העולם, והכונה כי **מועד** בגימטריא ק"כ, וחצי מועד הוא מספר ס', והסימן הזה של חצי מועד הוא לקוח מסוף דניאל שנשבע המלאך בחיי העולם כי קץ הפלאות הוא למועד מועדים. וחצי, ויש לפרש הכונה שהגלות תוכל להאריך עד הזמן של הג' מועדים, ועוד עד הזמן של חצי מועד, וסתם מועדים היינו שלשה, שהם חג המצות, חג השבועות וחג הסוכות כנוכר בסוף ראה, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה וְגו' בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשְּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסּוּכוֹת. וחשבון שמות הג' מועדים **מצות שבועות סכות** בגימטריא אלף וח' מאות, ומה שאמר עוד וחצי, יש לפרש הכונה על חצי מספר **מועד** שהוא ס', והיינו עד שאחר הח"י מאות שנה תגיע שנה שלפי חשבון שנות בריאת העולם יהיה לה המספר ס', ואז תהיה פקידה על הגאולה, וכיון שיש חלוקי

הוא עד שיהיה לה זכירה שש שנים וחצי^[פ] ומזמן שהוא עוד שש שנים אחרות [וחצי]. שהם שבעים ושלש. [ושתיים וחצי]^[פא] בשנת הששים ושש יתגלה מלך המשיח בארץ הגליל^[פב] וכוכב אחד שבצד מזרח, יבלע ז' כוכבים מצד צפון^[פג]. ושלהבת אש שחורה תהיה תלויה ברקיע ששים יום. ומלחמות יתעוררו בעולם לצד צפון. ושני מלכים יפלו באלו המלחמות. ויתחברו כל העמים על בת יעקב לדחותה מן העולם. ועל זמן שהוא כתוב (ירמיהו ל'): "עַתְּ צָרָה הַיָּא לְיַעֲקֹב וּמִמָּנָה יִשְׁעִי". ואז יכלו הנפשות מהגוף ויוצרכו להתחדש^[פד]. וסימנך (בראשית מ"ו): "כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרִימָה וּגְוִי" "כָּל נֶפֶשׁ שְׂשִׁים וְשֵׁשׁ"^[פה], בשנת הע"ג כל מלכי העולם יתאספו לתוך עיר הגדולה של רומא. והקדוש ברוך הוא יעורר עליהם אש וברד ואבני אלגביש ויאבדו מן העולם. מלבד המלכים שלא יבואו שמה. ויחזרו להתגר מלחמות אחרות. ומזמן שהוא מלך המשיח יעורר בכל העולם. ויתאספו עמו כמה עמים וכמה חיילות מכל קצוי ארץ. וכל בני ישראל יתאספו בכל אלה המקומות. עד שישתלמו אותן השנים למאה^[פז], אז ו יתחבר בה. ואז (ישעיהו ס"ו): "וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְּחָה לָהּ וּגְוִי". ובני ישמעאל עתידים בזמן ההוא לעורר יחד עם כל עמי העולם לבא ירושלים. שכתוב (זכריה י"ד): "וְאֶסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה וּגְוִי". וכתוב (תהלים ב'): "יִתְיַצְּבוּ מְלָכֵי אֲרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יַחַד עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ". וכתוב: "יֹושֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק ה' יִלְעַג לָמוֹ". אחר כך ו הקטנה

זו הזוהר

זו חלק ארץ ישראל הנקרא גליל, כי ארץ ישראל נחלקת על ג' חלקים. יהודה, עבר הירדן והגליל. **פג.** יש לומר כונתו באלו הכוכבים שהם המלכים שילחמו אז, ומלך אחד ממזרח ינצח ז' מלכים מצפון העולם. **פד.** ירמו על הא דאיתא בגמרא שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנפשות שבגוף, והיינו אוצר הנשמות הנקרא חלק תפוחין קדישין. **פה.** זה רמז שבשנת ששים ושש שהיא שנת תרס"ו באל"ף הששי תהיה כל נפש במצרי"ם, שהוא מצרים הגלות והיינו הצרות של חבלי משיח. **פז.** וזה משמע שאף לאחר שתתעורר בשמים פקידה וזכירה להגאולה ויתגלה מלך המשיח בארץ הגליל, לא תהיה עוד קבוץ גלויות בשלמות, אלא שעד שנת ש"ת יתאספו ויתאחדו ויתחזקו בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם לעמד על נפשם מכל רודפיהם, וציון במשפט תפדה, ובשנת ש"ת תהיה קבוץ גלויות בשלמות לארץ הקדושה עם מלכם מלך המשיח בראשם, ויש לומר בזה רמז שאז תאמר ירושלים הפסוק כי ש"ת לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין, וגם יכול להיות שזמן אחיות ישמעאל בארץ הקדושה נקצב עד שנת ש"ת בשכר מצות מילה כמובא לעיל בסוף פרשת לך.

ו' שהוא חודש ניסן דשנת תר"ס באלף הששי, והיינו שאומר אח"כ שאחרי עבור עוד זמן של ב' ווי"ן שהוא ו' שנים עם ו' חדשים, והיינו אחר שנת תרס"ו אז תהיה התעוררות יתרה להגאולה בבחינת זכירה, ואחרי עבור עוד זמן של שית שנין אחרנין והיינו בהתחלת שנת הע"ג לפי גירסת שבעין ותלת, ולפי גירסת שבעין ותרין ופלגא היינו בניסן דשנת הע"ג אז תהיה התעוררות יותר גדולה להגאולה, ונראה שזו גירסא נכונה למען יהיה עוד ב' ווי"ן, שהן ו' שנים עם ו' חדשים, ולפי גירסא זו צריך לגרוס קודם ומההוא זמנא שית שנין אחרנין ופלגא. **פ.** ענין הזכירה הוא כמבואר אח"כ שאז יתגלה מלך המשיח בארץ הגליל, אבל אין מבורר בדבריו אם התגלות הזאת תהיה מפורסמת בעולם או לא. **פא.** כאן יש ב' גירסאות, גירסא א', ומההוא זמנא שית שנין אחרנין ואינון שבעין ותלת, גירסא ב', ומההוא זמנא שית שנין אחרנין ופלגא ואינון שבעין ותרין ופלגא, וזה נתבאר לעיל, והתעוררות יתרה לגאולה של שנת הע"ג מזכיר לקמן במה שאומר בשבעין ותלת כל מלכי עלמא יתכנשונו לגו קרתא רבתא דרומי ויכול להיות שזהו העיר קאנסטאנטינאפאל שנקראת כן. **פב.** ארץ הגליל

תתעורר להתחבר[פני] ולחדש הנשמות הישנות. כדי לחדש העולם. כמו שכתוב: "יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו". וכתוב: "יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם", להתחבר כראוי. "יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו", להשפיע לזה העולם. ולהיות כולם בריות חדשות. לחבר כל העולמות ביחד. אשריהם לכל אלה שישארו בעולם בסוף אלף הששי ליכנס בשבת[פתי], שהרי אז הוא יום אחד להקדוש ברוך הוא בלבדו להזדווג כראוי. וללקט נשמות חדשות שיהיו בעולם עם אותן שנשארו בתחלה. שכתוב (ישעיהו ד'): "יְהִי הַנֶּשֶׁאֶר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֶר לוֹ כָּל הַכְּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלַם".



סֵפֶר הַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ חֶק לְיִשְׂרָאֵל דָּף הַיּוֹמִי
 עִם לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ – מְנוקָד מְפָסָק וּמְחוּלָק לְקַטְעִים
 מְסוּדָר עַל הַפְּרָשִׁיּוֹת



זוהר

פז. וא"ו זעירא היינו ספירת יסוד שהיא מדת המלכות להשפיע שפע טוב וחסד ספירה ששית, וסתם וא"ו רומז על מדת לזה העולם. פח. היינו באלף השביעי יום התפארת, וענין התעוררת החיבור היינו עם שכלו שבת.



זוהר ויקהל רכ ע"א

בענין תחיית המתים

אמר רבי שמעון, בזמן ההוא שיתעוררו מתי העולם, ויתיצבו בארץ הקדושה, יקומו מחנות מחנות כולם בארץ הגליל. לפי ששם עתיד מלך המשיח להתגלות, לפי שהוא חלקו של יוסף. ושם נחרב תחלה, ומשם התחילו להגלות מכל שאר המקומות ולהתפזר בין העמים, כמו שכתוב (עמוס ו'): "וְלֹא נִחְלוּ עַל שֵׁבַר יוֹסֵף". ולמה יקומו שם, לפי שהוא חלקו של זה שהושם בארון. שכתוב: "וַיֵּשֶׁם בְּאֵרוֹן בְּמִצְרַיִם", ואחר כך נקבר בארץ הקדושה. שכתוב (יהושע כ"ד): "וְאֵת עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בְּשֶׁכֶם". וזה הוא שעמד בקיום הברית הקדוש יותר מכולם. ובזמן ההוא שיתעוררו מחנות מחנות, כולם ילכו אלו לחלק אבותם, ואלו לחלק אבותם. שכתוב (ויקרא כ"ה): "וְשִׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אַחֲזָרוֹ", ויכירו זה לזה. ועתיד הקדוש ברוך הוא להלביש לכל אחד ואחד בגדי צבעונים, ויבואו כולם וישבחו לרבונם בירושלים, ויתחברו שם המונים המונים, וירושלם תתמשך לכל הצדדים, יותר ממה שננתמשכה כשנקבצו שמה מהגלות. כאשר יתחברו וישבחו לרבונם, הקדוש ברוך הוא ישמח עמהם. זהו שכתוב (ירמיהו ל"א): "וּבָאוּ וְרָנְנוּ בְּמָרוֹם צִיּוֹן". ואחר כך: "וַיְהִי וְאֶל טוֹב ה' וְגו'", כל אחד ואחד לחלקו ולחלק אבותיו. ונחלת ישראל תגיע עד העיר רומא, ושם ילמדו תורה. והרי נתבאר.

זוהר דף קיח ע"א

"וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת שְׁם בְּנוֹ הַנּוֹלֵד לוֹ וְגו'". אמר רבי שמעון, בא וראה אף על פי שאברהם כתוב בו: "וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנִסְוֵעַ הַגְּגֵבָה", וכל מסעיו היו לדרום ונקשר בו [פס], לא נתעלה למקומו כראוי עד שנולד יצחק. כיון שנולד יצחק נתעלה למקומו. והוא נשתתף עמו ונתקשרו זה בזה [א], לפיכך אברהם קרא אותו בשם יצחק ולא אחר, כדי לחבר מים באש [אא]. שכתוב: "וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת שְׁם בְּנוֹ הַנּוֹלֵד לוֹ אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק". מהו הנולד לו, אש ממים.

(דף קג ע"ב)

ובא וראה יצחק לשון שמחה וחדוה, שנחלף מים באש ואש במים. ועל כן נקרא כך. ולפיכך הקדוש ברוך הוא קרא אותו כך טרם שיצא לעולם בשם הזה, והודיע זה

זיו הזוהר

פס. היינו במדת החסד בחינת ימין. **צ.** פירוש, החסד שורש אברהם. **צא.** פירוש, חסד בגבורה. שנעשה המתקת הדין של שורש יצחק על ידי מדת

לאברהם. כמו שכתוב: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבֹל שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ יִלְדָת לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק".
ובא וראה בהנולדים האחרים הניח הקדוש ברוך הוא לקרוא להם שמות, ואפילו נשים
קראו לבניהן שמות. אבל כאן לא הניח הקדוש ברוך הוא לאמו לקרוא לו שם, אלא
לאברהם. שכתוב: "וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק", אתה ולא אחר, כדי להחליף מים באש, ואש
במים. להכליל אותו בצדו[צב].

זוהר בראשית י ע"ב

"וַיִּגְדַּל הַיֵּלֶד וַיִּגְמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מְשֻׁתָּה גָדוֹל וְגוֹ". אמר רבי שמעון, כל המשמח עצמו
באותן המועדים, ואינו נותן חלק להקדוש ברוך הוא, זה הרע עין שונא השטן אותו,
ומקטרג עליו ומסלקהו מן העולם, והרבה צרות על צרות מסבב לו. חלקו של הקדוש
ברוך הוא, הוא לשמח לעניים כפי מה שיכול לעשות. מי לנו בעולם גדול מאברהם, שעשה
טובות לכל הבריות, וביום שעשה משתה מה כתוב, "וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מְשֻׁתָּה גָדוֹל בַּיּוֹם הַגָּמֵל
אֶת יִצְחָק", עשה אברהם משתה וקרא לכל גדולי הדור לסעודה ההיא. ולמדנו שבכל
סעודה של שמחה, מקטרג ההוא הולך ורואה. אם איש ההוא הקדים טובה לעניים, ובאם
נמצא שם עניים בבית, נפרד מקטרג ההוא מן הבית ואינו נכנס שמה. ואם לא, נכנס לשם
ורואה ערבוב השמחה בלי עניים, ובלתי טובה שהקדים לעניים, עולה למעלה ומקטרג
עליו. אברהם כיון שהזמין לגדולי הדור, ירד המקטרג ועמד על הפתח כדמיון עני, ולא
היה מי שישגיח בו. אברהם היה משמש לאותן המלכים והשרים, שרה הניקה בנים לכולם,
כי לא היו מאמינים שהיא ילדה, אלא אמרו אסופי הוא, ומן השוק הביאו הילד הזה. לפיכך
הביאו ילדיהן עמהן, ושרה לקחה אותם והניקה אותם לפנייהם. זהו שכתוב: "מִי מִלֵּל
לְאַבְרָהָם הִינִיקָה בָּנִים שָׂרָה", בנים ודאי. וכאשר מקטרג ההוא עמד על הפתח, אמרה
שרה: "צַחֵק עֲשֵׂה לִי אֱלֹהִים". מיד עלה מקטרג ההוא לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לו:
"רבון העולם, אתה אמרת אברהם אוהבי, עשה סעודה, ולא נתן לי כלום ולא לעניים, ולא
הקריב לפניך אפילו יונה אחת. ועוד אמרה שרה שצחקת בה". אמר לו הקדוש ברוך הוא:
"מי בעולם כאברהם". ולא זו משם עד שכלכל כל שמחה ההיא. ופקד הקדוש ברוך הוא
להקריב יצחק לקרבן. ונגזר על שרה שתמות בשביל צער בנה. כל צער ההיא גרם על
שלא נתן כלום לעניים:

זוהר דף קיח ע"ב

"וַיִּתְּרָא שָׂרָה אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יָלְדָה לְאַבְרָהָם מִצְחָק". אמר רבי חייא, מיום שנולד
יצחק. והיה ישמעאל בבית אברהם, לא נתעלה ישמעאל בשמו. במקום שהזהב
מונח, הפסולת לא נזכר לפניו. ולפיכך כתוב: "בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית". גבר שאינו ראוי להזכר
לפני יצחק. אמר רבי יצחק, "וַיִּתְּרָא שָׂרָה". בעין של בזיון ראתה אותו שרה, שלא ראתה
אותו בעין שהוא בנו של אברהם, אלא שהוא בן הגר המצרית. ולפיכך כתוב: "וַיִּתְּרָא שָׂרָה".
שרק שרה ראתה אותו בעין זו, ולא אברהם. שהרי באברהם לא כתוב בן הגר, אלא בנו.

זוהר זוהר

בא וראה אחר כך מה כתוב, "וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אֹדֶת בְּנֹו". ולא כתוב על אדות בן הגר המצרית. לפיכך כתוב: "וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית", ולא ראתה שהוא בנו של אברהם. רבי שמעון אמר, זה הכתוב שבחה של שרה הוא, לפי שראתה אותו מצחק לעבודה זרה, אמרה ודאי אין זה הבן בנו של אברהם, שיעשה מעשיו של אברהם. אלא בן הגר המצרית, הוא חוזר לחלק של אמו. לפיכך: "וַתֵּאמֶר לְאַבְרָהָם גֵּרֶשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֵת בְּנָהּ כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן הָאִמָּה הַזֹּאת עִם בְּנֵי עַם יִצְחָק". וכי תעלה על דעתך ששרה היתה מקנא לה או לבנה, אם כן לא היה מסכים הקדוש ברוך הוא עמה, שכתוב: "כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֶלְיָךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ". אלא לפי שראתה אותו מצחק בעבודה זרה, ואמו למדה לו משפטי עבודה זרה, לפיכך אמרה שרה: "כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן הָאִמָּה הַזֹּאת וגו'". אני ידעתי שלא יירש לעולם חלק בהאמונה, ולא יהיה לו עם בני חלק, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. ולפיכך הסכים עמה הקדוש ברוך הוא. והקדוש ברוך הוא רצה להפריש בלבדו זרע הקדוש כראוי, כי בשביל זה ברא העולם. שהרי ישראל עלה ברצון הקדוש ברוך הוא עד שלא נברא העולם. ולפיכך יצא אברהם לעולם, והעולם נתקיים בשבילו. ואברהם ויצחק עמדו ולא נתישבו במקומם, עד שיצא יעקב לעולם. כיון שיצא יעקב לעולם נתקיימו אברהם ויצחק, ונתקיים כל העולם. ומשם יצא עם הקדוש לעולם, ונתקיים הכל כדמיון שנמצא בהקדושה של מעלה כראוי^[צד], ולפיכך אמר לו הקדוש ברוך הוא: "כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֶלְיָךְ שָׂרָה, שְׁמַע בְּקוֹלָהּ כִּי בִיִּצְחָק יִקְרָא לָךְ זֶרַע". ולא בישמעאל.

זוהר דף קיח ע"ב

"וַתֵּלֶךְ וַתִּתַּע בְּמַדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע". כתוב כאן ותתע, וכתוב שם (ירמיהו י'): הִבֵּל הָמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתָעִים^[צד], והקדוש ברוך הוא בשביל אברהם לא עזב אותה ואת בנה. בא וראה בראשונה כשברחה מלפני שרה, מה כתוב, "כִּי שְׁמַע ה' אֶל עֲנִיָּהּ". ואחרי שטעתה אחרי עבודה זרה, אף על פי שכתוב: "וַתִּשָּׂא אֶת קוֹלָהּ וַתִּבְכֶּה", מה כתוב, "כִּי שְׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנְּעֹר", ולא כתוב, כי שמע אלהים את קולך, באשר הוא שם. הרי ביארו שלא היה עוד בן עונשין אצל בית דין שלמעלה, שהרי בית דין שלמטה מענישים מן י"ג שנה ומעלה, ובית דין שלמעלה מעשרים שנה ומעלה, ואף על פי שרשע היה, אין בן עונשין הוא, וזה נתבאר. וזהו שכתוב: "בְּאֲשֶׁר הוּא שֵׁם". אמר רבי אלעזר, אם כן מי שנסתלק מן העולם טרם שהגיעו ימיו לעשרים שנה, מאיזה מקום נענש. לפי שהרי מן י"ג שנה ולמטה אין הוא בן עונשין, אלא בחטאים של אביו יוכל להענש. אבל מן י"ג שנה ומעלה מהו העונש, אמר לו, הקדוש ברוך הוא חס עליו שימות זכאי, ונותן לו שכר טוב בעולם הבא. ולא שימות חייב שיהיה נענש לעולם הבא וזה נתבאר.

זוהר דף קיט ע"ב

"וַיְהִי אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וגו'". אמר רבי שמעון, הרי למדנו, ויהי בימי, על צער נאמר. "ויהי", אף על פי שלא כתוב בימי, מעט צער יש בו. ויהי אחר, אחר מדרגה התחתונה

זיו הזוהר

צג. פירוש, שהנהגת העולם לא היתה כראוי לא במדת החסד בלבד ולא במדת הגבורה בלבד אלא במדת הרחמים שהיא המתקת גבורה בחסד, וזה שורש קדושת יעקב. צד. מה שם עבודה זרה אף

מכל מדרגות עליונות. ומה היא דברים, ככתוב (שמות ד'): "לא איש דברים אֲנֹכִי" [צה], ומי זה היה אחר מדרגה הזו, "וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם", שבא השטן לקטרג לפני הקדוש ברוך הוא על אברהם, שאין הדבר בשלמות כראוי עד שיעשה דין ביצחק כי השטן שהוא היצר הרע אחר הדברים הוא, ובא לקטרג.

כאן יש להבין. שכתוב: "וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם", את יצחק צריך לומר, שהרי יצחק בן שלשים ושבע שנים היה, והרי אביו אין בן עונשין שלו היה, שאילו אמר יצחק איני רוצה, לא היה אביו נענש עליו, ומפני מה כתוב: "וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם". ולא כתוב, נסה את יצחק. אלא את אברהם ודאי, שבקש להכליל אותו בדין, שהרי אברהם לא היה בו דין כלל מקודם לזה, ועתה נכלל מים באש, ואברהם לא היה בשלמות עד עתה, שנכלל מים באש ואש במים [צ"ל], ולפיכך כתוב: "וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם", ולא כתוב את יצחק, שהזמין בזה לאברהם להתכלל בדין, וכאשר עשה זאת, נכנס אש במים, ונשתלם זה עם זה. ובא וראה סוד הדבר, אף על פי שאמרנו הטעם שכתוב אברהם ולא יצחק, אבל יצחק גם כן נכלל בכתוב הזה.

סוד הדבר שכתוב: "וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם", נסה לאברהם לא כתוב, אלא את אברהם. את דוקא וזה יצחק. שהרי בשעה ההיא היה שורה בגבורה שלמטה, כיון שנעקד ונזדמן לעשות בו דין על ידי אברהם כראוי, אז נתעטר במקומו עם אברהם, ונעשה התכללות אש במים ונתעלו למעלה, שאז נמצאה מחלוקת כראוי, מים באש. מי ראה אב רחמן שנעשה אכזרי, אלא בשביל שיהיה נמצא מחלוקת של מים באש, ולהתעטר כך בשורשם [צ"ל], עד שבא יעקב ונתתקן הכל כראוי, ונעשו שלשה אבות בשלמות, ונתתקנו עליונים ותחתונים.

זוהר דף קמ ע"א

סיבה שהקדוש ברוך הוא מנסה את הצדיקים

"וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם". אמר רבי יהודה, מהו נסה, הרמת נס. כמו שכתוב (ישעיהו ס"ב): "הֲרִימוּ נֶסֶם", שאו נס, הרים דגל שלו בכל העולם. שהרי על ידי זה הרים הקדוש ברוך הוא דגלו של אברהם בעיני כל. זהו שכתוב: "נִסָּה אֶת אַבְרָהָם". כי בשביל להרים דגל הצדיקים, הקדוש ברוך הוא מנסה אותם, להרים ראשם בכל העולם.

זוהר דף קיט ע"ב

לקחו בדברים

"וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךְ וּגְוִי". אמר רבי שמעון, וכי איך יכל אברהם שהיה זקן לקחת אותו, אפשר תאמר לפי שיצחק לא יצא מרשותו כלל, כן הדבר. אבל יתכן ככתוב (במדבר

זיו הזוהר

צו. שעל ידי העקדה נכלל אברהם בגבורה ויצחק שנתרצה לרצון אביו ונכנע להעקד נכלל בחסד, והיינו אש במים ומים באש. צו. שעל ידי עובדא זו לתת שאברהם נתרצה להתהפך לאכזרי לשחוט בנו, ויצחק שנכנע לאברהם נעשה המתקת גבורה בחסד לעילא בשורש שניהם.

כאן עבודה זרה. צה. פירוש, כי ספירת מלכות שהיא מדרגה התחתונה מן העשר ספירות היא בחינת דבור ודברים, ואחר מדרגה זו מתחיל שורש השטן וכל כת דיליה, ומן ספירת מלכות יש פסיעה לבר שמשם בא החיות להחיצונים בסוד רַגְלִיָּהּ יְרֻדוֹת מִן כִּידוּעַ, ולכן הוא נקרא **אחר הדברים**.

כ): "קח את אהרן ואת אלעזר בנו", והיינו להמשיכם בדברים, ולהנהיגם לרצונו של הקדוש ברוך הוא. אף כאן קח בדברים, "את בנגד את יחידך אשר אהבת", הרי ביארו זאת, "ולך לך אל ארץ המדינה וגו'". כמו שכתוב (שיר השירים ד): "אלך לי אל הר המור"^[צט], לעשות התקון במקום הראוי.

זוהר דף קכ ע"א

אברהם ראה שיעקב עתיד לצאת ממנו

"ביום השלישי וישא אברהם את-עיניו וירא את המקום מרחק"^[צט], ביום השלישי הרי ביארו זאת. מה הטעם שכתוב: "ביום השלישי, וירא את המקום מרחק", אלא לפי שכתוב: "פי ביצחק יקרא לך זרע", וזה הוא יעקב שיצא ממנו, וזה המכיוון של "ביום השלישי"^[ק] וירא את המקום מרחק". כמו שכתוב (ירמיהו ל"א): "מרחוק ה' נראה לי", וירא את המקום, זה הוא יעקב. שכתוב בו: "ויקח מאבני המקום", הסתכל אברהם ביום השלישי היינו, מדרגה השלישית, וראה את יעקב שעתיד לצאת ממנו. מרחוק, כמו שאמרנו מרחוק ולא לזמן קרוב.

אמר לו רבי אלעזר, מה זה שבח לאברהם, שהסתכל וראה שעתיד לצאת ממנו יעקב, שהרי כשהלך לעקוד את יצחק, אין זה שבח כל כך לאברהם, אמר לו, ודאי שראה את יעקב, שהרי עוד מקודם לזה ידע אברהם החכמה, והסתכל ביום השלישי, היינו, מדרגה השלישית שתעשה השלמות^[קא], ואז ראה את יעקב, שכתוב: "וירא את המקום", אבל עתה עמד לו הדבר מרחוק, לפי שהלך לעקוד את יצחק, ולא רצה להרהר אחרי הקדוש ברוך הוא.

זוהר דף קכ ע"א

אברהם מאמין בהקדוש ברוך הוא

"ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים". רמו כאן שאף על פי שבא לראיה ההיא וראה את יעקב, אמר אברהם, ודאי שהקדוש ברוך הוא יודע באופן אחר הראוי שיוולד. מיד, "ויבן שם אברהם את המזבח וגו'", מה כתוב למעלה, "ויאמר יצחק אל אברהם אביו, ויאמר אביו", הרי ביארו. אבל מה הטעם שלא השיב לו כלום, אלא לפי שהרי נסתלק מן רחמי האב על הבן, ולפיכך כתוב "הגנני בני"^[קב], הנני, שנסתלק הרחמים ונהפך לדין.

זוהר דף קכ ע"א

אברהם ויצחק בכונה אחת לעשות רצון קונם

"ויאמר אברהם אלהים יראה לו השה". לא כתוב ויאמר אביו, שהרי לא עמד עליו כאב, אלא בעל מחלוקת היה לו. "אלהים יראה לו השה", יראה לנו, צריך לומר. מה יראה

זיו הזוהר

יעקב מרחוק ולא מקרוב כנזכר לקמן. ק. פירוש, יום השלישי היינו ספירה השלישית תפארת שורש יעקב. קא. כי עיקר השלמות להנהגת זה העולם היא מדרגה השלישית מדת הרחמים שורש יעקב. קב. פירוש, שאני עתה בבחינת של בני שהיא מדת הגבורה.

צח. הר הבית מקום המזבח נקרא הר המור, כי כמו שאדם נהנה מן ריח בושם המור כך נהנה הקדוש ברוך הוא מן ריח הקרבנות כמו שכתוב בקרבן נח וירח ה' את ריח הניחח, וכן בכל הקרבנות כתוב לריח ניחח. צט. סופי תיבות אמת, וזה יעקב, כמו שכתוב תתן אמת ליעקב, ועתה ראה אברהם מקום

לו, אלא כך אמר לו, "אַלְהִים יִרְאֶה לּוֹ", לעצמו, שה כאשר יהיה נצרך, אבל עתה, בני לעולה ולא שה. מיד וילכו שניהם יחדו[קט].

זוהר דף קכ ע"א

מלאכי מעלה בכו בשעת עקידת יצחק

"וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יְדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמֶּאֱכֶלֶת לְשֹׁחַט אֶת בְּנוֹ". רבי שמעון פתח ואמר (ישעיהו ל"א): "הֵן אֲרָאֶם צָעְקוֹ חֲצָה מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם מֵרַ יִבְכְּיוּ", הֵן אֲרָאֶם, אלו מלאכים העליונים. צָעְקוֹ בשעה ההיא, ובקשו לעמד על דבר ההיא שכתוב: "וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה" [קט], לפיכך צָעְקוֹ חוּצָה. מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם, אלה הם מלאכים אחרים. שהיו עתידים ללכת לפני יעקב. ובשביל יעקב הבטיחם הקדוש ברוך הוא שלום. שכתוב (בראשית ל"ב): "וַיַּעֲקֹב הֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים". ואלה נקראים מלאכי שלום. כולם בכו כשראו לו לאברהם שעקד את יצחק, ונודעו עליונים ותחתונים, וכולם על יצחק.

זוהר דף קכ ע"א

ענין ב' פעמים אברהם

"וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלְּאֲךָ ה' מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם". יש טעם מפסיק ביניהם. שאין אברהם אחרון כמו הראשון, האחרון בשלמות, והראשון אינו בשלמות [קט].

רבי חייא אמר, אברהם אברהם, כדי לעוררו ברוח אחר, במעשה אחר, בלב אחר.

רבי יהודה אמר, נתברר יצחק ונתעלה ברצון לפני הקדוש ברוך הוא כריח של קטרת הסמים, שמקריבים הכהנים לפניו ב' פעמים ביום. ונשתלם הקרבן, שהרי צער היה לאברהם בשעה שנאמר לו: "אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּעֱר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוֹמָה", כי חשב שקרבנו לא נשתלם, ולחנם עשה וסדר הכל ובנה מזבח. מיד, "וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל אַחֵר נֹאָחַז בְּסִבְךָ בְּקִרְבְּנוֹ וְגו'".

זוהר דף קכ ע"ב

זמן בריאת האיל

הרי למדנו שזה האיל נברא בין השמשות, ובן שנתו היה. כמו שכתוב: "כִּכְשׁ אָחַד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֵלָה", וכך צריך להיות. ואם כן איך אמרו שבין השמשות נברא, ועוד הרי יצחק לא היה עדיין בעולם [קט], אלא שנפקד אז זה הכח להזמין איל בשעה שיצטרך לו לאברהם, כמו

זוהר דף קכ ע"ב

קג. פירוש, בדעה אחת וברצון אחד לעשות רצון הבורא. קד. ואמר לו כה יהיה זרעך ככוכבי השמים. קה. אברהם הראשון מורה על קודם נסיון העקדה שהיה רק בבחינת חסד בלבד ואין זה שלמות, ואברהם האחרון מורה על אחר שעמד בנסיון העקדה ועל ידי זה נכלל בו גבורה ודין, והיינו שלמות יותר. קו. פירוש, שיצחק לא היה

עדיין בעולם שיתרצה להשחט, וכיון שזה ענין התולה בבחינת האדם איך נוכל לומר שנברא בין השמשות דכיון שאין הקדוש ברוך הוא בורא דבר על חנם אם כן ידיעתו של הקדוש ברוך הוא עם פעולתו בבריאת האיל היתה מכרחת מלמעלה שאברהם ויצחק יתרוצו לנסיון העקדה, ואם כן אין זה מעלה לאברהם ויצחק, לכן מתרץ שלא נברא

בכל שאר הדברים שנבראו בין השמשות. היינו, שנתמנה זה הכח להזמין דבר שהוא בשעה שיהיה נצרך לו, כן גם איל הזה שנקרב תחת יצחק.

עמו אנכי בצרה

פתח ואמר, כתוב (ישעיהו ס"ג): "בְּכָל צָרְתָם לֹא צָר וּמְלֹאךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעֵם וגו' [קז]". הושיעם, והרי הוא עמהם באותה הצרה, ועתה אמרת הושיעם, אלא מושיעם לא כתוב, רק הושיעם מקודם לזה, במה שהוא עתיד בצרה שהוא לסבל עמהם. **ובא וראה בכל זמן שישראל הם בגלות, השכינה עמהם בגלות.** והרי ביארו במה שכתוב (דברים ל'): "וְשָׁב ה' אֶלְהֵיךָ אֵת שְׁבוֹתֶךָ וְרַחֲמֶךָ וגו' [קח]".

ובשביל שהשכינה עמהם, הקדוש ברוך הוא זוכר אותם להטיבם ולהוציאם מן הגלות. שכתוב (שמות ו'): "וְאֶזְכְּרֶךָ אֵת בְּרִיתִי". בתחלה, ואחר כך "וְעֵתָה הִנֵּה צִעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי".

ועתיד הקדוש ברוך הוא להכריז בכל העולם ולהשמיע קול שיאמר (ישעיהו ס"ג): "וַיֹּאמֶר אֲדָמָה עֲמִי הִמָּה בְּנֵים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ". בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.



זיו הזוהר

בפועל רק שהיתה פקידה לזה בדרך האפשרי. תשוב מן הגלות, וזאת שגם השכינה עם ישראל קז. פירוש, שהרי אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים. קח. שלא כתוב והשיב בבנין הפעיל, הם בטוחים שבכל אופן שיהיו נמצאים יהיו נגאלים בזכות השכינה הקדושה. לאחרים. אלא שכתוב ושב, והיינו שגם השכינה

הוראה לחיוב חשבון תורם יקר אלא במקומות הלכנים

קוד מסלכה		סוג חשבון	מספר חשבון											
בנק	סניף													

לכבוד בנק _____
 סניף _____
 כתובת הסניף _____

קוד מוסד	אסמכתא/קוד מזהה של הלקוח בחברה
4 7 6 9 5	

אני/הח"מ _____ (שם בעל/י החשבון כמופיע בספרי הבנק)
 מס' זהות _____
 רחוב _____ עיר _____ מיקוד _____ טלפון _____

- נותנים לכם בזה הוראה לחיוב את חשבוננו/הני בכוניסכם, בנין תרומה בסכומים ובמועדים שיופצאו לכם מדי פעם בפעם באמצעי מנגנון, ע"י גן עדן התחתון כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
- דדוע ל/לנו כי:
 - ההוראה זו ניתנת לכיטול ע"י הודעה מפני/מאתנו בכתב לבנק ולגן עדן התחתון שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מות הודעה בנין חובינו וכן, ניתנת לכיטול ע"י הוראת כל דין.
 - אזיה/גיה רשאים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב. לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב.
 - אזיה/גיה רשאים לבטל חיוב, לוא יותר משנתיים ימים ממועד החיוב אם אוכזר/גוכז לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו.
 - דדוע ל/לנו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר עם המוטב.
 - דדוע ל/לנו, כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח ל/לנו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חובינו אלה.
 - הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מגיעה חוקית או אחרת לכיצועו.
 - הבנק רשאי להוציא/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סיבה סבירה לכך, וידוע ל/לנו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה.
 - נא לאשרר ל"גן עדן התחתון" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו מפני/מאתנו.

מספר פעמים _____ מתאריך _____ עד תאריך _____
 חתימת בעל/י החשבון _____

אישור הבנק

לכבוד "גן עדן התחתון" (עפי' זורר פ' לך) רח' נחשוש 10 בית שמש 29099
 בית שמש

קוד מסלכה		סוג חשבון	מספר חשבון											
בנק	סניף													

קוד מוסד	אסמכתא/קוד מזהה של הלקוח בחברה
4 7 6 9 5	

קבלנו הוראות פ' _____ לכבוד חובינו בסכומים ובמועדים שיופיעו באמצעי מנגנון שתצינו לנו מדי פעם בפעם, ואשר מספר חשבוננו/גם בבנק יהיה נקוב בהם, והכל בהתאם לפירוט בכתב ההרשאה.

רשמנו לפנינו את ההוראות, ונפעל בהתאם כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, כל עוד לא תהיה מגיעה חוקית או אחרת לכיצועו, כל עוד לא התקבלה אצלנו הוראת כיטול בכתב על ידי בעל/י החשבון, או כל עוד לא הוציא/נו בעל/י החשבון מן ההסדר. אישור זה לא יפגע בהתייבותיכם כלפינו, לפי כתב השיפוי שנתתם על ידיכם.

בכבוד רב,

בנק _____
 סניף _____
 תאריך _____
 חתימה וחופמת הסניף _____